

EL POU DE LA GALLINA

Núm. 390

elpou.cat | 4€ | octubre 2022

REVISTA MANRESANA
D'INFORMACIÓ I OPINIÓ

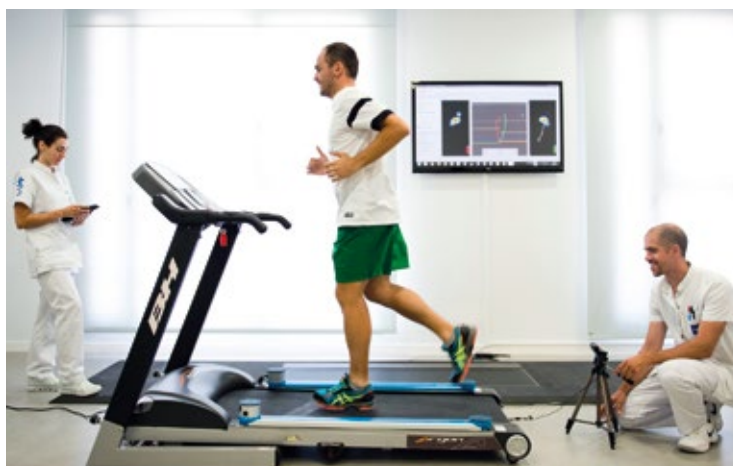
L'entrevista a
Maria Picasso,
il·lustradora i
caricaturista

TÒPICS MANRESANS

Clínica Universitària

Especialistes que treballen en equip per a la teva salut

Fisioteràpia
Podologia
Logopèdia

- Equips multidisciplinaris per a un tractament global dels problemes de salut.
- Exploracions biomecàniques per a la millora del rendiment esportiu i la prevenció de lesions.
- Confecció de suports plantars (plantilles) d'alt rendiment per a esportistes.
- Cirurgia mínimament invasiva del peu.
- Tractament fisioterapèutic post-covid.
- Neurorehabilitació
- Tractaments de logopèdia presencials o bé online a escollir.
- Tractament de trastorns temporomandibulars i alteracions vestibulars.

**Atenció privada o concertada
amb mútues, associacions,
institucions i entitats.**

Av. Universitària, 8-10
08242 Manresa
clinicauniversitaria@umanresa.cat
www.clinicauniversitaria.cat

**Demaneu
cita prèvia al
93 875 73 10**

La Manresa que no volem veure

Queda un any mal comptat per a les eleccions i el Front Nacional de Catalunya (FNC) ha irromput al

panorama polític municipal. A banda de les conseqüències –poques o moltes– en la propera composició del consistori, cap de llista, Sergi Perramon, fa, entre altres, aquestes afirmacions: «Els partits tradicionals no poden garantir el benestar i la catalanitat», «cal una ciutat amb més convivència» perquè «ha rebut molta població externa inassumible laboralment i culturalment». Dues consideracions. La primera, òbvia: les opinions són subjectives i qüestionables. I la segona: es pot titllar de populisme el plantejament,

però la realitat del creixement demogràfic és palmària. No pas perquè sigui «inassumible», sinó perquè Manresa ha quedat esquarterada urbanísticament i socioculturalment. I aquesta és una veritat incòmoda que, com fa l'FNC, pot servir d'arma llancívola políticament, però amb una base prou objectivable, només cal parar l'orella al carrer. En tot cas, quedem-nos en el diagnòstic, no pas en com hem arribat fins aquí, i quines mesures cal prendre per capgirar-ho. Davant d'aquesta realitat, per descomptat, hi ha la potencialitat de Manresa i l'indiscutible patrimoni i riquesa del teixit ciutadà que aglutina. O sigui, admetem les febleses, però sapiguem veure, alhora, el got mig ple. Ara bé, tinguem en compte que la *crisi* del centre històric preocupa, i molt, perquè, a part de la degradació, s'hi suma el que molts titllen de *desnaturalització*. Aquest últim terme si entenem per *natural* la realitat del centre de Manresa fa 50, 60 o 100 anys.

CLARET & GUBIANAS 22

A la revista d'aquest mes ens proposem posar sobre la taula els tòpics més recurrents al voltant de la nostra ciutat. Allò, si ho volem, tan poc objectiu de mirar-se al melic i apel·lar a l'autoestima. En el cas de Manresa, un clàssic. Avaluem, amb arguments que sostenen una cara i l'altra de la moneda, aspectes tan estesos com la lletjor, la brutícia/degradació, la inseguretat, l'endogàmia... Ras i curt, ens proposem posar-nos davant del mirall i contemplar com el pas del temps i la realitat actual passejant per la ciutat matisa les consideracions que fem quan *venem* Manresa a l'exterior subratllant-ne virtuts i inconveniències. Fent aquest exercici és inevitable bandejar els sentiments, l'arrelament i la pèrdua de perspectiva que tenen aquells que hi fan vida. Una perspectiva que canvia, per bé i per mal, quan ja no s'hi viu. I, com no podria ser d'una altra manera, alguns dels avantatges de la quotidianitat manresana s'enyoren, de la mateixa manera que les dinàmiques d'altres indrets es consideren adequadíssimes i veritables conquestes per a la comoditat o la qualitat de vida. Tornant al començament, el contingut del reportatge central podria molt ben ser un punt de partida per a l'elaboració dels programes electorals de les formacions que concorreran a les municipals. Garbellar pros i contres hauria de contribuir a visualitzar, sintèticament i amb afirmacions programàtiques diàfanes, la ciutat que voldríem veure en el futur, però sense obviar ni menystenir la Manresa que no volem veure.

Els 50 anys d'Òmnium, a debat al Casino

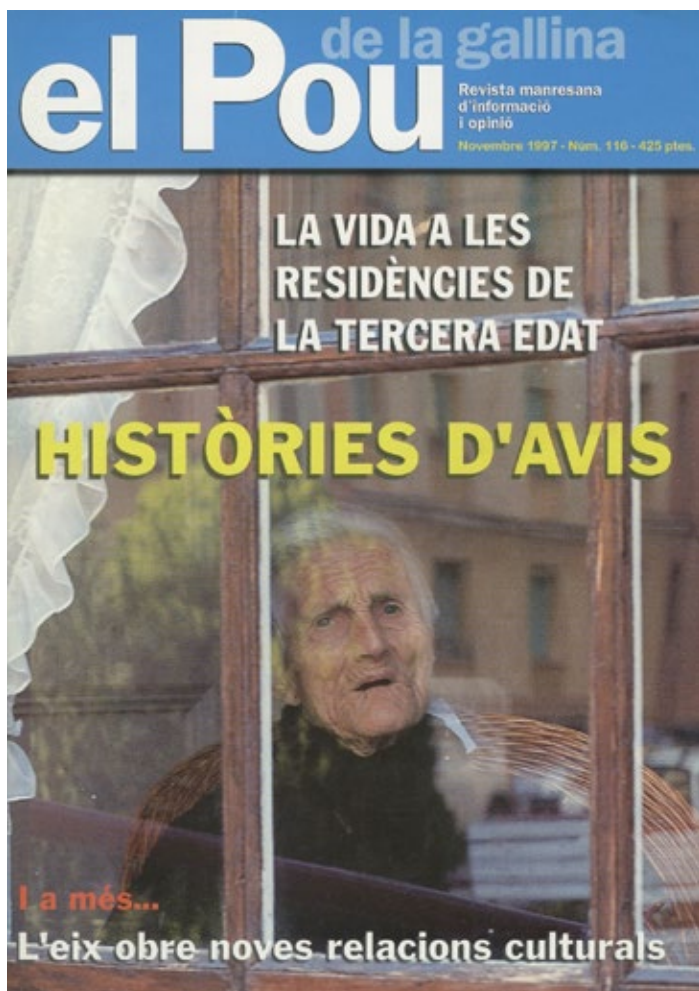
El dia 7 de setembre es va fer una taula rodona, dins del cicle Temes del Pou, a la Sala d'Actes del Casino, sobre *Mig segle d'Òmnium a Manresa*, amb la intervenció de Josep Camprubí Casas, president de l'entitat durant el període 1979-1987, i Jordi Corrons Boix, president del 2015 al 2020. Durant l'acte es va presentar la revista de setembre, que dedicava el tema central a la lluita de la delegació d'Òmnium Bages-Moianès, fundada a Manresa el 1972, per la llengua, la cultura i el país.

Laura Estrada a la sèrie 'Artistes'

La il·lustradora Laura Estrada, col·laboradora habitual de la revista, va ser, juntament amb altres nois i noies vinculats a la Fundació Ampans, una de les persones participants en la nova sèrie de TV3, *Artistes*, creada i dirigida pels bagencs David Villareal i Marc Perich. En cada capítol, la il·lustradora i el personatge convidat recreen al seu estil una pintura famosa de la història de l'art.

fa 25 anys

No quedaven places a les residències d'avis

El número de novembre de 1997 publicava el reportatge central *L'opció de viure en una residència d'avis*, que visitava les residències de la tercera edat a la ciutat, que estaven atapeïdes. Els centres de titularitat pública eren gestionats per la Fundació Assistencial del Bages (residències Ramona Miró i Catalunya, i la residència assistida de la Font dels Capellans) i pel que fa a centres de comunitats religioses, hi funcionaven les de les Germanetes dels Pobres i les Germanes Josefines de la Caritat. Les residències de la Sagrada Família i Montblanc eren privades, però amb la majoria de places concertades, i la Flor d'Abril, del Passeig, funcionava sense subvenció administrativa.

La cuina del secà parava taula

El dia 12 d'octubre, un esmorzar de verema a la plaça Major obria les Jornades Gastronòmiques sobre la Cuina del Secà. Cinc dies abans, uns desconeguts havien calat foc a la delegació d'Hisenda, sense afectar l'interior de les oficines. El dia 16, es presentava el segon volum de la Història Gràfica de Manresa, de Felip González i Jordi Sardans, sobre la vida cívica i social en la Transició. Dos dies més tard, el president Pujol inaugurava el curs de l'institut Lluís de Peguera, en el 70è aniversari del centre. I el dia 22, l'Ajuntament de Manresa i el de Mataró signaven un acord de col·laboració per tirar endavant la campanya Condó Star, que preveia distribuir 10.000 preservatius als locals de moda, en prevenció d'incidències de la sida.

Aclariment sobre la inauguració de l'orgue de la Seu

La notícia de la inauguració de l'orgue que es va publicar en la revista del mes de setembre no és del tot exacta. Sobre tot perquè no hi figura la Montserrat Lladó, que és l'organista de la Capella de Música. Tant el Jordi Franch com jo només vam contestar (el Jordi amb tres obres, la Montserrat Lladó amb una i jo amb una altra) les invocacions que el mossèn va fer a l'orgue en la benedicció com a instrument musical. El concert inaugural era al vespre. Em sap molt greu per la Montserrat, que és qui acompanya la Capella (i fa tots els assajos) i no s'esmenta. Es va editar un llibret amb tot el guió de la benedicció i dels quatre concerts inaugurals (dos ja s'han fet, però encara falten els del 8 i 9 d'octubre), que es va donar a tots els assistents del matí i de la tarda. I també una nota de premsa per donar als mitjans que ho demanessin o hi assistissin.

Glòria Ballús

Nota de la Redacció:

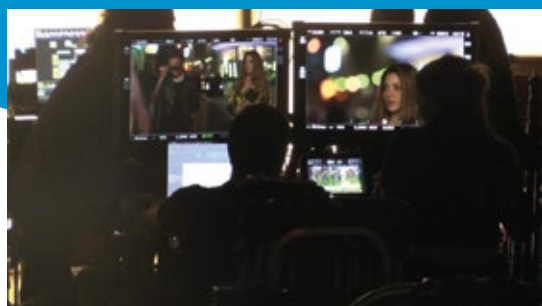
Lamentem que la informació que vam donar sobre la inauguració de l'orgue de la Seu fos incompleta i reproduïm tot seguit la nota de premsa sobre l'acte:

«En la festivitat de la Mare de Déu de l'Alba, patrona de la basílica, es va beneir l'orgue com a instrument litúrgic. La Capella de Música, dirigida per Mireia Subirana, va donar solemnitat a la celebració. Els organistes Jordi Franch, Montserrat Lladó i Glòria Ballús van participar responnent musicalment a les invocacions de Mn. Joan Hakolimana, que presidia la missa, amb diverses obres que van donar una escenificació única i irrepètible. No és freqüent una celebració com aquesta. Des de l'orguener Carlos Álvarez i el seu equip d'artesans, que hi eren presents, fins l'organista Marcel Martínez, que ha assessorat professionalment per al seu bon funcionament, els organistes i els cantaires de la Capella, la comissió encarregada d'aquesta restauració, juntament amb els Amics de la Seu i el Consell Parroquial, i tots els fidels assistents van mostrar uns sentiments de joia i alegria per poder participar d'aquesta nova sonoritat. Al vespre, el concert inaugural a càrrec del prestigiós organista Marcel Martínez, va començar amb una obra de dificultat extrema, la *Fantasia Coral sobre l'Halleluia!* (op. 52/3) de Max Reger. L'organista va voler oferir-la com a primera obra perquè és un cant de lloança a Déu, i va continuar amb les de Jehan Alain, Dietrich Butxehude, Arvo Pärt, Jean Langlais i Arnolt Schlick, per acabar amb la *Toccata i fuga en Fa major* de J. S. Bach».

caçats a la xarxa

11 de setembre. Shakira (compte de fans) @faderg2_

Shakira y Ozuna ruedan un videoclip en Manresa

Hisenda s'hi querellarà per fer veure que no vivia a l'estat espanyol, se sent enganyada per Gerard Piqué i assetjada per la premsa a

Barcelona, però, malgrat tot, ni que sigui per l'estètica underground, la colombiana Shakira enregistra videoclips a Manresa. La ciutat, el Miami i, el supermercat Llobet del carrer de Roger de Flor, a la Sagrada Família, són de cine!

EL POU DE LA GALLINA

Número 390 - Octubre 2022

De mes a mes 6

Favets...
Josep M. Oliva / Jordi Sardans 8

...i tremendos
Marta Jorge / Montse Rosell 9

Manresa i els seus tòpics 10

Històries centenàries 22

Vitória Régia da Silva.
Fortaleza (Brasil) 24

Innovació i tecnologia 27

Saps què menges? 29

Lo grau d'Oliana 30

'Canis lupus familiaris' 31

L'Entrevista a Maria Picasso 32

Quadern obert 37

Un Tocats de Lletra
per a l'acolliment 38

Lèxic a la manresana 40

La roda hidràulica
de cal Domingo Andreu (1988) 41

Propostes 42

Antic cinema Olímpia 43

Fanal de cua
L. Capdevila / E. Tomasa 44

el Cul del Pou 45

Xavier Antich denuncia el Catalangate

1 de setembre. Xavier Antich, president d'Òmnium, David Casellas, advocat, Bruno Pérez, expert en ciberespionatge, i Sílvia Sanfeliu, dramaturga i represaliada, participen en un acte a l'Espai Òmnium per denunciar el Catalangate i la impunitat de què, de moment, gaudeixen els seus responsables.

Les havaneres superen la pluja

3 de setembre. La pluja obliga a endarrerir l'inici de la 38a edició de la Cantada d'Havaneres al parc de l'Agulla, que finalment es pot fer, tot i que el retard obliga els grups a escurçar el repertori previst.

El Festivalet de circ es consolida

4 de setembre. Malgrat que la pluja fa la guitza en el segon dia de la 4a edició del Festivalet de circ i obliga a traslladar les actuacions a l'interior de l'Anònima, l'esdeveniment es consolida i ja prepara la propera mostra.

La Nit de l'Esportista corona l'ultrafondista Deli

7 de setembre. El Kursaal acull la festa de l'esport manresà que escull l'atleta d'ultrafons del club Avinent Manel Deli Andújar com a millor esportista absolut, i homenatja in memoriam el directiu Ramon Basiana Vers, fa un reconeixement especial a l'afició i a la Grada d'Animació

del Baxi Manresa, el jugador de bàsquet Rafa Martínez, de l'expilot de skeleton Ander Mirambell i la doctora Carme Comellas.

L'Onze de Setembre reflecteix la divisió política

10 de setembre. Suspensa l'habitual Marxa de Torxes per desacords entre entitats i partits, Òmnium organitza un Acte Cívic per la Llibertat a la plaça Major, amb lectura del manifest signat per dotze entitats. L'endemà, 53 entitats participen en l'ofrena floral de l'acte institucional.

Shakira revoluciona Manresa

10 de setembre. La gravació d'un videoclip protagonitzat per la cantant Shakira a Manresa aixeca força expectació per veure la cantant colombiana en un supermercat Llobet del carrer Roger de Flor, al barri de la Sagrada Família, i al carrer Jaume I.

The Padle Club compra el Tennis Manresa

15 de setembre. La societat terrassenca The Padle Club compra el 60% de les accions del Club Tennis Manresa, una operació que permet eixugar el deute acumulat a les instal·lacions de l'Agulla.

'Enecus' triomfa al Kursaal

17 de setembre. Una ovació de cinc minuts premia l'estrena de la producció teatral amb segell manresà *Enecus*, amb Jordi Figueras en el personatge principal, Enecus (Íñigo),

P

Associació cultural El Pou de la gallina

President: Jaume Puig

Vicepresident: Ramon Fontdevila

Secretària: Lourdes Muñoz

Tresorer: Francesc García

Vocals: Joan Cals, Carles Claret, Josep Maria Mata, Lluís Matamala, Josep R. Mora, Montse Rosell, Jordi Sardans, Teresa Torra i Joan Vilamala.

Redacció, administració, publicitat i subscripcions:

Carrer Sobrerroca, 24, baixos
08241 - Manresa
Telèfon: 93 872 50 18
www.elpou.cat
elpou@elpou.cat

Revista fundada el 1987

Membre de l'Associació

Catalana de la Premsa Comarcal

Premi Tasis Torrent 1991

Coordinador: Jordi Sardans

Cap de redacció: Carles Claret

Redacció: Sílvia Berengueras, Marta Cárdenas, Jordi Estrada, Marta Jorge, Judit Montón, Josep M. Oliva, Marc Prat, Ferran Sardans, Laura Serrat, Blanca Soler.

Disseny: Jana Fontdevila i Erques Torres

Maquetació: Jana Fontdevila

Portada: Alumnes d'Animació sociocultural de l'INS Guillem Catà. Foto de Francesc Rubí.

Fotografia: Jordi Alavedra, Joan Closas, Francesc Rubí, Marc Prat.

Col·laboradors: Isaac Bosch, Maria Camp, Llorenç Capdevila, Jordi Casas, Ignasi Cebrian, Cercle Artístic de Manresa, Col·legi d'Enginyers Tècnics Industrials de Manresa, Laura Estrada, Eva Forn, El Galliner, Josep Girabal, Jaume Gubianas, Robert Martí, Josep M. Mata, Javi Oviedo, Maria Picassó, Quaderns de Taller, Eudald Tomasa, Erques Torres, Laura Vidal, Joan Vilamala, Marc Vilanova, Lluís Virós.

Administració:

Marc Prat

Expansió publicitària:

Publicitat Clarena
Urgell, 38. Tel. 93 872 43 86

Impressió:

INOM, SA. Era de l'Huguet, 7.
Tel. 93 878 41 20

Distribució:

Sobrerroca Centre SL.
Tel. 93 873 92 34

Dipòsit Legal:

B-13.528-1987
ISSN: 2253-6647

Amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya
Departament
de la Presidència

Les col·laboracions que apareixen signades a la revista no representen, necessàriament, l'opinió d'El Pou de la gallina

sota la direcció d'Enric Llorc. L'obra repeteix l'èxit en la posada en escena de l'endemà.

Arriba l'exposició de l'Any Maria Matilde Almendros

20 de setembre. L'Espai Plana de l'Om inaugura l'exposició *Maria Matilde Almendros: Una veu i dues passions*, comissariada per Elvira Altés, amb la col·laboració de Conxita Parcerisas, i amb d'una taula rodona amb Joan Pera, Carme Sansa i Enric Frigola.

Brot de gastroenteritis a la Cova

21 de setembre. CatSalut obre una investigació per un brot de gastroenteritis que el 16 de setembre havia afectat 34 residents de la Cova de Sant Ignasi, possiblement per l'ús d'aparells contaminats a la cuina.

El Clam es fa més internacional

23 de setembre. El Festival Internacional de Cinema Social de Catalunya (Clam), amb seu als Multicines Bages Centre, Navarres i Sant Fruitós, estrena direcció amb Esteve Soler i fa un salt qualitatiu, amb la projecció d'una trentena de títols i un pressupost de 90.000 euros.

Núria Rial i Miria Pintó brillen a la Cova

25 de setembre. L'església de la Cova acull un concert del programa Manresa 2022 amb *L'enigma*

Protagonistes de la sèrie Artistes (Ampans)

Pergolesi, interpretat per la soprano Núria Rial, la mezzosoprano Mireia Pintó i l'Ensemble Exclamatio, codirigit per Oleguer Aymamí i Alba Roca.

S'estrena la sèrie 'Artistes'

29 de setembre. Coincidint amb l'emissió pel Canal 33 del primer dels sis capítols de la sèrie *Artistes*, produïda per la manresana Bah! Estudios, amb la col·laboració de la Fundació Ampans, es fa l'estrena als Multicines Bages del primer programa, amb la presència del periodista Roger de Gràcia, com a participant també del projecte.

Vizcaino, homenatjat en el Dia de les Persones Grans

30 de setembre. L'Auditori Plana de l'Om de Manresa acull l'acte institucional del Dia Internacional de les Persones Grans, durant el qual es lliura el 8è Premi del Consell Municipal de les Persones Grans, a títol pòstum, a l'històric activista veïnal Joaquín Vizcaino Grima.

Jordi Sardans

Josep Maria Rossell

Josep Maria Rossell Garriga, doctor en matemàtiques i professor de l'Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Manresa, de la Universitat Politècnica de Catalunya (EPSEM-UPC) va rebre el premi a la Qualitat en la Docència Universitària en la inauguració del curs acadèmic 2022-2023 de la UPC, celebrat a la sala d'actes de l'Escola Superior d'Enginyeries Industrial, Aeroespacial i Audiovisual de Terrassa. Reconeguda la seva qualitat docent, també se li va concedir la distinció Jaume Vicens Vives, intel·lectual i gran investigador de la història, en un acte celebrat a Lleida. Va rebre aquest nou guardó de mans del president de la Generalitat de Catalunya Pere Aragonès i la Consellera de Recerca i Universitats, Gemma Geis. Tota la vida dedicat a la docència universitària, ara a punt de jubilar-se, Rossell ha vist reconeguda la seva tasca dins l'ensenyament i se li han valorat els mèrits com a un excel·lent docent.

Anna Crespo

Després d'anys s'ha corregit el rètol que sota el Pont Nou afirmava que la guerra del francès havia durat de 1808 a 1812, una ficció històrica, ja que com tothom hauria de saber, va acabar el 1814. Quan alguns dels responsables va dir que l'error no era el seu problema, la tècnica de Patrimoni, Mercè Argemí, historiadora de formació, va aconseguir arreglar el nyap. S'agraeix. Ara fa un any que l'Ajuntament va homenatjar Joan Vilar Costa, jesuïta republicà exiliat a França, on va morir l'any 1962. La regidora de Cultura, Anna Crespo, va fer-hi col·locar una placa de record al lloc on va néixer, al número 16 del carrer Vell de Santa Clara, que conté un error en la data de defunció: 1961. El nebot, Agustí Vilar, present a l'acte, va explicar que havia anat al funeral a Tolosa l'any 1962, el de les inundacions a Terrassa. Crespo va afirmar que «demà hi haurà la data arreglada». Suposo que aquest «demà» es va dir en sentit figurat. Quan temps més haurem d'esperar per canviar un 1 per un 2?

... i avall

Josep M. Oliva

Jordi Sardans

Elles també hi eren

Hi havia un temps en què la gent vivia la seva vida sense ànims de transcendència ni afany de protagonisme. Si els enganxava la Revolució francesa, la russa o la Guerra dels Segadors, lluitaven o se'n escapaven com millor podien amb l'únic objectiu de millorar la seva vida o de salvar la pell. M'imagino que passar als llibres d'història devia ser la seva última preocupació. En temps de bonança, i en la relativa comoditat de la societat del benestar, immersos en la rutina d'una vida més o menys fàcil i sense gaire èpica, la gent allò que més necessita és sentir-se protagonista, protagonista del que sigui. I així com abans, després d'aconseguir el que fos, i amb el pas del temps, algunes persones o alguns col·lectius acabaven convertint-se en el màxim exponent d'alguna cosa, ara el procés s'inverteix i els que s'impliquen en alguna iniciativa manifesten, ja d'inici i sense embuts, que pretenen «convertir-se en un referent», i esperen que sigui ràpid. Cobertes les necessitats més bàsiques –i moltes d'accessòries– el que més es busca és el reconeixement. Per la via que sigui. I quan la vida no els dona per ser protagonistes de res, reivindiquen l'orgull de sentir-se espectadors, i si no poden dir «ho vaig aconseguir» se senten ufanosos podent dir «jo hi era». Encara que només hi fossin físicament presents i sense entendre res.

En la mort de la reina d'Anglaterra hi vaig trobar un magnífic exemple de com poder-se sentir protagonista de la història sent-ne un simple espectador. Com tants badocs de mig món jo també em vaig deixar impressionar per la pompa i el bombo que se li va donar, i vaig passar força estones amorrat a la tele com si veiés l'arribada de l'home a la lluna. Em fascina veure aquella infinitat de persones, tantes i tan diverses, afectades per un autèntic sentiment de dol. I enmig d'aquella aflicció real em van cridar l'atenció dues noietes, crec que de Granada, que després de veure-ho per la tele van decidir comprar dos bitllets d'avió i presentar-s'hi per viure-ho in situ. Me les vaig imaginar amb una vida prou fàcil i prou còmoda per poder-s'ho permetre, però també amb una gran necessitat no resolta d'aventura. Volant a Londres podien sentir-se protagonistes d'alguna cosa, ni que fos d'un dol aliè, i potser d'aquí cinquanta anys encara relataran aquell viatge com la gran fita de la seva vida. Elles també hi eren.

Pintó i Rial, excelsos

El programa Manresa 2022 va reunir per primera vegada dues estrelles musicals a Manresa, la soprano Núria Rial i la mezzosoprano Mireia Pintó, que amb l'orquestra Ensemble Exclamatio, dirigida per Oleguer Aymamí, van interpretar *Lenigma Pergolesi*, que fonamenta l'obra central del concert en l'*Stabat Mater* que el músic va compondre el 1736, quan va morir amb només 26 anys. Van completar el programa el *Concerto Armonico núm. 5 en Fa menor* d'Unico van Wassenaer, el *Salve Regina* de Joan Rossell i la simfonia *Al santo sepolcro* d'Antonio Vivaldi. Al cap de dues hores d'una extraordinària actuació, el públic assistent a l'església de la Cova, dempeus, va ovacionar llargament el conjunt dels intèrprets. Tothom en va fer una valoració favorable: «màgic» per a Jaume Torras, molt aficionat als concerts musicals, «excel·lent» per a la regidora Rosa M. Ortega, «veus majestuoses», va remarcar el periodista Marc Serena, i el més clarividient, el musicòleg Oriol Pérez Treviño, l'ha qualificat com «un dels millors concerts escoltats a Manresa en els darrers trenta anys», per a qui l'església ignasiana es va convertir amb aquesta actuació en un espai musical a l'alçada dels millors auditoris europeus. El tenia al meu costat i puc afirmar que va arribar a plorar d'emoció en més d'un moment de l'obra. Sens dubte, ha estat el millor acte dels organitzats fins ara per la Comissió Manresa 2022.

De Núria Rial molts crítics n'han destacat la seva puresa vocal indiscutible, però per damunt de tot cal remarcar l'emotivitat del seu cant, que et transporta cap a un núvol que per uns moments et fa estar en un estat de catarsi d'efectes alliberadors. Especialitzada en música del Renaixement i del Barroc, ha actuat en els principals festivals europeus i té una àmplia discografia. Mireia Pintó domina l'òpera, l'oratori i el lied, forma un duo estable amb el seu marit, el pianista Vladislav Bronevetsky, amb qui ofereix recitals de caire internacional i és més accessible a organitzar i participar anualment en el Festival Internacional de música clàssica de Sant Fruitós de Bages. Tot i que sigui buscar-li tres peus al gat, dos detalls no em van agradar: un, que els organitzadors no encarreguessin a l'expert Oriol Pérez la presentació i contextualització de l'acte, i més havent fet ell el programa de mà, i dos, l'absència de la regidora de Cultura Anna Crespo, que els organitzadors tampoc no van saber justificar.

Marta Jorge

Montse Rosell

Normes a la carta

No acostumo a fer ús del transport públic. Un dels grans avantatges de viure a Manresa és tenir-ho a tocar gairebé tot. Em sembla un veritable luxe anar caminant al mercat, a correus, a renovar el passaport o a fer infinitat de gestions. Quan es tracta d'anar cap a Barcelona, però, les comunicacions es compliquen. La inversió en temps per arribar fins a la ciutat comtal en transport públic és encara avui dia força elevada per a aquells que vivim amb presses per intentar arribar a tot. Sigui com sigui, quan no haig de fer res urgent vaig cap al tren amb resignació i algun llibre que tinc a mitges sota el braç, perquè sé que el trajecte em permetrà avançar força (en) la lectura.

Tot i que en tinc més, avui vull compartir dues de les meves darreres experiències a rodalies. En la primera, un noi jove, de complexió forta, va pujar a Vacarisses amb una maleta enorme que calia esquivar per accedir a un seient. A la mateixa parada, però, també va pujar el revisor. Quan li va demanar el bitllet, el noi va dir que no en tenia sense immutar-se. El revisor el va convidar a baixar a la següent parada, després de dir-li que si el tornava a enxampar sense bitllet el multaria. Durant el mateix trajecte, a Terrassa Est, el revisor va tornar al vagó i va demanar el bitllet a un altre noi que acabava de pujar. Tenia uns trenta anys. No vaig poder entendre el seu idioma. El revisor, tampoc. Finalment, va ficar la mà a la butxaca i va treure un bitllet, que va resultar ser d'un altre dia. A partir d'aquí recordo una conversa fallida que passava per demanar DNI i adreça, fins que un revisor força desesperat feia baixar el noi a la parada següent.

Fa temps hauria considerat aquestes experiències inversemblants, però considerant l'escàs ús que faig del transport públic i la diversitat d'escenes que he presenciat des de Manresa a plaça Catalunya, més aviat diria que són freqüents i més del que voldria creure. Sempre he pensat que pagar impostos per aconseguir millores que beneficiïn el conjunt de la societat té sentit. No entenc ni comparteixo que no es respectin les regles amb tanta lleugeresa. Sembla mentida que avui dia en un país desenvolupat com el nostre les normes se saltin i es respectin a la carta.

Intervenció d'urgència

És a punt de començar el judici per les víctimes de l'accident del tren d'Alvia, ocorregut l'any 2013 a Galícia, amb 80 víctimes mortals. Per molt complexa que pugui resultar la causa, que les diligències hagin durat més de nou anys no té justificació. Sí, la lentitud dels processos judicials, és una de les greus problemàtiques que pateix el sistema judicial. I ha esdevingut una càrrega feixuga. Els procediments s'eternitzen i provoquen alts nivells d'estrès i ansietat. Per als ciutadans, els efectes són gravíssims. Imaginem-nos que un ciutadà ha desesperar quatre anys perquè se li reconegui un acomiadament improcedent, i imaginem-nos la situació si, a més, té càrregues familiars. O aquell que s'ha vist abocat a un procediment penal i és absolt al cap dels anys. Quan la justícia és lenta, es nega la justícia.

La justícia afecta els nostres àmbits més íntims i quotidians. És l'àrbitre imprescindible per a una societat que vol viure en harmonia. I l'àrbitre requereix una intervenció urgent. Una legislació processal millorable o la manca d'una cultura de l'acord provoquen un nivell elevat de judicialització. I la crisi sanitària no ha fet sinó empitjorar la situació. Però els retards ja no es poden justificar només per la sobrecàrrega de treball que pateixen els jutjats, o l'escassetat de mitjans o la manca de jutges. El dret a un procediment sense dilacions està reconegut constitucionalment i al Conveni Europeu de Drets Humans. No parlem d'un incompliment processal estricte de terminis, sinó que és inadmissible que un tribunal trigui un termini poc raonable quan, per exemple, cal prendre mesures que afecten la tutela o custòdia de menors. El patiment que s'infligeix a qui s'hi troba és incomprendible i la justícia perd la raó de ser quan la resposta que dona no s'adapta al temps en què ha de ser aplicada.

El Parlament Europeu examinarà la lentitud de la justícia espanyola arran d'una petició d'un advocat sevillà. El TEDH ja havia condemnat Espanya per trigar set anys i deu mesos a executar una sentència. Només l'exigència ciutadana pot capgirar la situació d'un sistema judicial que afecta directament les nostres vides i el nostre model de societat. Cal abordar-ho amb profunditat, urgència i celeritat. Una altra administració de justícia és possible; més àgil i capaç d'adaptar-se a les necessitats d'una societat a la qual ha de servir.

Manresa i els seus tòpics

Redacció

Fotos: Joan Closas, NacióManresa, Marc Prat i Francesc Rubí

Si torneu per un moment a la portada d'aquest Pou, hi veureu les escales del Puigcardener, allà on comença la història de la ciutat.

La foto és una composició de Francesc Rubí i vindria a dir-nos allò de que «tants caps, tants barrets». Però més enllà de les idees particulars de tots els que hi vivim, a Manresa —com a totes les ciutats— hi conviuen una petita col·lecció de tòpics més o menys compartits. Alguns tan inofensius com el que fa referència a les temperatures extremes locals —la cèlebre dita que ens fa oscil·lar entre *Manrússia* i *Manràqueix*— com si a Cardona, Agramunt o Gandesa no patissin la mateixa llei. Després en venen d'altres que es voldrien gairebé exclusius: que si Manresa és fosca, avorrida, bruta, vella o lletja. També insegura. De veritat és així o només són... tòpics?

Manresa vista des de Puigterrà. Foto: Francesc Rubí

N

aturalment la vida comunitària genera aquests reduccionismes que ens acompanyen en el dia a

dia, com una cantarella, i ens estalvien el sentit crític. És la condició humana, i amb això ja estaria tot dit. Si no fos que aquests estereotips que apareixen en converses informals sovint poden projectar des d'una baixa autoestima fins a veritables càrregues altament negatives. I això amb el risc d'alimentar actituds discriminatòries o directament adreçades a trencar la convivència. Si més no, com que alimentar els

prejudicis no ha estat mai bo ni aquí ni enlloc, des d'**El Pou de la gallina** n'hem triat cinc i hem buscat perso-

Els estereotips que acompanyen les nostres converses informals poden contenir veritables prejudicis sobre la ciutat que compartim

nes que els subscriguin, els matisin o directament els rebutgin. Que responguin més o menys argumentadament a les preguntes: de debò Manresa és

una ciutat on és impossible aparcar? I, més difícil encara, és una ciutat bruta? Ho és més que les altres? De color gris? Poc segura? I al capdavant, al llarg dels segles ha desdibuixat la seva condició de ciutat per esdevenir poble? Un poble gran, és clar. Cal agrair a l'avançada la predisposició de tothom a qui hem demanat de col·laborar-hi, des dels regidors Joan Calmet, Pol Huguet i David-Aaron López fins a ciutadans amb opinió pròpia com són Pilar Duocastella, Víctor Feliu, Pere Fontanals, Marnel Fontdevila, Tània Infante i Eudald Tomasa. De la lectura fàcilment descobrireu que sí, que potser són un grapat de tòpics, però, també, que contenen alguns elements de reflexió.

Fer acudits sobre aparcar era un tema agraït

Vaig estar vint-i-cinc anys fent acudits a *Regió7* i, per sorpresa meua, molta gent recorda la dificultat de trobar aparcament com a tema estrella d'aquella col·laboració. A mi m'agradava més parlar del botiguer com a concepte motor de la manresanitat, o d'alcaldes pintorescos com el Juli Sancimons, que es va menjar, el pobre, tot el meu aprenentatge amb patates. Però no, el que va connectar amb el lector de l'època va ser la crònica d'aquesta dificultat per trobar un lloc per aparcar al centre, a poder ser lliure de parquímetres i just al davant d'allà on les circumstàncies ens reclamin, que a Manresa solen ser anar a comprar o a portar uns papers molt importants a la gestoria: deixo el cotxe dos minuts en primera fila, res, un momentet, a qui no li ha passat mil o dues mil vegades? Fer acudits sobre aparcar, doncs, era un tema agraït, que afectava tothom i que, no ens n'hem d'amagar, et solucionava l'entrega quan els temes de rabiosa actualitat manresana no t'inspiraven, que és una altra cosa que també podia passar de tant en tant.

En certa manera el tema em fa sentir culpable: primer, perquè qualsevol que hagi viscut l'experiència de buscar aparcament a Vic, Igualada o Puigcerdà, per

Espais sense barreres al carrer dels Infants. Foto: Pere Fontanals. NacióManresa

exemple, sap que buscar aparcament és un impossible vagis on vagis –i ja no dic res de Barcelona, on no aparques i, a més, et sents culpable per molestar a la gent amb el teu tractor sense el tomtom al dia. Després, perquè, de fet no tinc carnet de conduir i, com que visc al centre, vaig a peu a tot arreu o amb transport públic. No busco mai aparcament, i si el busco és des del lloc del copilot, que no desgasta tant: «Aquí, aquí», «és un gual», «allà, allà», «també és un gual»; quan has repetit aquesta conversa quatre vegades ja pots dedicar-te a pensar en les teves coses amb la satisfacció del deure acomplert mentre el pilot, en aquest cas la meua dona, soluciona el tema estupendament.

Finalment, fem tots un exercici de sinceritat: mai no hem deixat d'anar enlloc perquè no haguem pogut aparcar. Sempre s'aparca, alguns dies millor i d'altres de pitjor; no sabem gaire com, però acabem col·locant el cotxe i pensant que, fet i fet, el transport públic encara podrà esperar una miqueta. Els acudits d'aparcaments funcionaven perquè t'hi senties representat, perquè representava un signe d'aquesta fatalitat manresana tan assumida que fins i tot deu tenir una paraula alemanya per definir-la. Com a material per a la reflexió, en canvi, em temo que van ser un zero com una casa.

Manel Fontdevila Subirana, dibuixant

La Balconada. Als barris pot ser difícil aparcar. Foto: Ramon Fontdevila

Al centre, només és difícil aparcar de manera gratuïta

El Pou de la gallina ens ha plantejat, aquest mes, un repte: respondre una sèrie de qüestions *controvertides* sobre aspectes molt relacionats amb el dia a dia de la ciutadania. Intentaré respondre algunes de les preguntes que se'ns han llançat, aportant sempre propostes per continuar millorant.

Manresa és una ciutat bruta, lletja? Respecte de si la ciutat està bruta cal distingir diferents situacions i percepcions. El civisme hi té molt a dir i a fer. És més net qui menys embruta, no qui més neteja. En qualsevol cas, cal netejar i millorar la prestació del servei actual. I així serà. La neteja i la recollida de residus de la ciutat millorarà substancialment amb la posada en funcionament del nou contracte de recollida de residus i neteja viària. Tinc confiança que percebrem un canvi substancial. Respecte de si la ciutat és maca, doncs jo crec que sí. Perquè l'estimo i perquè, senzillament, ho és. Ens cal una major autoestima i treballar, treballar i treballar. Vivim en una ciutat amb un potencial patrimonial important, tangible i intangible, que hem de continuar posant en valor.

És impossible aparcar a Manresa? Als barris sí, és difícil. Alguns s'estan

utilitzant de dia com a aparcament dissuasiu per a estades de moltes hores, de gent que ve de fora de la ciutat, i que així evita pagar per accedir al centre. De nit, la situació és similar, i alguns barris també tenen problemes de saturació, en aquest cas veïnal.

Pel que fa al centre, només és difícil aparcar de manera gratuïta, i en dies laborables i en determinades franges horàries. Però és que, si volem ser capital i tenir la centralitat que ens pertoca, no podem tenir els carrers del centre, que no oblidem que són espai públic, ocupats de manera permanent per vehicles privats. Tothom s'ha de poder moure a peu per les voreres: persones grans, infants, persones amb mobilitat reduïda, etc. Els espais de qualitat sense barreres per als vianants són l'objectiu. Amb tot, també vull deixar clar que els cotxes no són l'enemic: hem d'acordar estratègies per situar-los d'una altra manera a la ciutat.

Totes aquestes qüestions s'estan debatent en el marc del nou Pla de Mobilitat Urbana i Sostenible, que ja ha recollit dades per oferir-nos la fotografia de l'estat actual de la mobilitat a la ciutat. I què ens diu aquesta diagnosi? Ens diu que la ciutat continua tenint uns índexs molt elevats d'ús del vehicle privat, tant en l'àmbit intern com sobretot

en l'extern –provocat per la deficiència del transport públic a la nostra àrea d'influència–, que l'ús de la bicicleta és molt baix, que les voreres són estretes, que el bus urbà té marge de millora. El nou Pla ens ha de donar eines per millorar aquestes qüestions, tenint molt present la lluita contra el canvi climàtic per fer de Manresa una ciutat molt més verda i sostenible.

És Manresa un poble gran? Ser gran o petit està en la manera de ser i de fer. Podem ser molts, que és molt important per ser ciutat, però insuficients si no actuem amb altura de mires. Tenim dificultats de massa crítica respecte de l'àrea metropolitana, d'infraestructures, de renda per càpita, de poder polític i econòmic en relació amb el país. Tot plegat alimenta l'etern debat de ser un *poble gran*. Per mi, som una ciutat amb molt potencial. Si volem exercir com a tal, hem d'assumir els avantatges i inconvenients que això comporta. Crec que ara la ciutat comença a tenir i a consolidar un projecte propi. Estem davant d'un moment dolç de transformació de la ciutat. Tot un repte que pot ser una realitat si es continua treballant amb unitat en una línia constant de treball. Perquè queda molta feina per fer.

David Aaron López Martí, regidor d'Urbanisme i Mobilitat

Escombraries sobreixint del contenidor al carrer Font i Quer. Foto: Laia Cors. NacióManresa

Manresa és una ciutat bruta?

En general, les persones tendim a buscar la perfecció en qualsevol de les nostres activitats i el nostre entorn. Tot i saber que la perfecció és probablement un estat poc assolible, el nostre inconscient ens aboca a l'anhel d'aconseguir-la i a la seva cerca durant tota la nostra vida. En aquest sentit, quan penso en la nostra ciutat, els seus edificis i carrers, i en general en l'espai públic trobo a faltar en algunes ocasions i en alguns indrets concrets un punt extra d'atenció en el seu estat i la seva neteja.

Si ets capaç de passejar sense tenir enganxat el nas a la pantalla del teu telèfon mòbil, pots observar algunes mancances. Mancances que fan que en alguns casos la ciutat es vegi deteriorada i que amagui el gran potencial d'una capital com Manresa. El dia a dia i el pas dels anys es fa notar i és imprescindible revertir-ho.

La brutícia és un dels temes estrella a les barres de bar, als dinars de família o a les portes de les escoles. Aquest és un tema que dona per debats i tertúlies de sobretaula on tothom hi diu la seva, però on sembla que la majoria acaba coincidint, Manresa està bruta. Personalment, tinc una visió un xic diferent

i no puc estar d'acord amb el 100% d'aquesta afirmació.

Com ja deia, tenim coses a millorar, com sempre i com tothom. Segurament, podem demanar i exigir als nostres representants polítics i als tècnics corresponents una revisió dels sistemes de neteja actuals, per tal de fer-los més eficaços i eficients. Però si ho deixem tot en mans de l'administració pública és poc probable que es puguin establir millores substancials. Per tant, i com no pot ser de cap altra manera, ens hem de fer corresponsables de la situació i ens hi hem d'arremangar.

Tots i cadascun de nosaltres també hi podem ajudar. Podem ajudar sent més nets. A casa meua, i segur que també a la vostra, deien allò de: «No és més net qui més neteja sinó qui menys embruta». Doncs potser que ens hi posem i sobretot que exigim als nostres ciutadans que siguin igual d'acurats i respectuosos com nosaltres.

D'aquesta manera, la feina feta per les persones encarregades de la neteja de la nostra ciutat seria més observable i tangible. Cada dia podem veure un exèrcit de persones uniformades amb una equipació fluorescent que

escombren els carrers i els netegen. Diàriament, recullen la brossa, les fulles dels arbres a la tardor o les restes d'algun pícnic improvisat. Fins i tot recullen excrements d'animals que els seus amos han oblidat a la via pública o avisen quan troben voluminosos abandonats per tal que siguin retirats. En la majoria dels casos, trobem persones molt implicades, que segons he pogut observar s'extralimiten de les seves obligacions per fer que la ciutat estigui més neta.

Però no podem perdre de vista que la nostra ciutat no es pot permetre el luxe de passar per alt el més mínim detall. Cal estar a totes. I això vol dir posar el focus en allò que ens fa més febles per tal de trobar-hi solucions. La neteja de les ciutats és una qüestió cabdal per a la convivència i el manteniment de la salubritat. Així doncs, cal reforçar els serveis municipals de neteja, però alhora ser contundents i intolerants amb comportaments incívics que malmeten l'espai públic compartit.

És molt important defensar fermament l'espai públic. Estar molt atens a les problemàtiques i traslladar-ho a aquells que tenen competències per posar solucions. Acompanyant-

Servei de neteja a la Plaça Major. Foto: Pere Fontanals. NacióManresa

los paral·lelament en la mesura del possible. Només d'aquesta manera serem capaços de tenir una ciutat millor. La ciutat que volem i ens mereixem, neta i per a tothom.

*Tània Infante Martínez,
presidenta de la UBIC*

Continuem treballant perquè sigui encara una ciutat més neta

Que una ciutat sigui neta o bruta és un concepte molt subjectiu, perquè depèn de molts factors. Alguns de personals, com el lloc on es viu i es passeja sovint; o altres de menys evidents: no se sol distingir per temes, i quan es veu un barri degradat, ja sigui perquè el paviment del carrer té forats, les façanes estan despintades o fins i tot hi ha habitatges o comerços abandonats, la sensació és de lletjor i de brutícia. I un altre aspecte a tenir en compte: funcionem per comparació, i una ciutat sempre és més neta o més bruta en relació a una altra ciutat, o a la mateixa ciutat en una altra època. Per tant, és molt difícil afirmar si Manresa és neta o bruta. Depèn del lloc, depèn del dia, depèn de qui ho mira.

Dit això, és evident que tenim carrers degradats i és evident que tenim mos-

tres greus d'incivisme diàriament, de persones que embruten deliberadament la ciutat. Sembla ridícul recordar-ho, però «no és més net qui més neteja, sinó qui menys embruta».

Davant les percepcions, és bo fixar-nos en què ens diuen les dades que expressen què en pensa la ciutadania. Segons el Dibaròmetre, enquesta de la Diputació de Barcelona, la valoració a Manresa és bastant bona. La ciutadania valora el servei de recollida d'escombraries com el millor de la ciutat, amb un 6,9, just per sobre del transport públic i l'enllumenat, i dues dècimes per sobre de la mitjana de la província de Barcelona. En el cas de la neteja, un 5,6% de la població manresana creu que és el problema més greu de la ciutat. És un percentatge menor al de la mitjana de la província, que és un 8,7. A més a més, parlant amb personal del servei de neteja i residus que ha treballat en altres ciutats, ens diuen que Manresa està més neta que la majoria d'altres municipis.

Sempre es pot millorar, sí, i per això, malgrat que les dades són bones i ens desmenteixen el mantra de molts opinadors que diuen que «Manresa és una ciutat bruta», des de l'Ajuntament continuem treballant perquè Manresa si-

gui encara una ciutat més neta. El nou contracte de recollida de residus i de neteja viària, que incrementa de manera significativa els recursos que s'hi destinen, ens hi ha d'ajudar.

Com? Per una banda, la recollida de les escombraries es farà mitjançant els anomenats contenidors intel·ligents, és a dir, contenidors que estaran tancats i que s'obriran amb les identificacions de cada usuari, fet que ens ha de permetre fer un salt exponencial en el reciclatge. A més, la recollida de deixalles es farà en horari diürn per tal de minimitzar les molèsties de soroll a la ciutadania i totes les àrees de contenidors passaran a ser completes, amb totes les fraccions.

En l'àmbit de la neteja, s'incrementa el personal i la maquinària especialitzada i hi haurà un major servei de neteja de voreres, taques persistents, papere-res i pintades. Cal ressaltar també que s'incorpora un nou sistema per poder recollir més incidències a la via pública i agilitzar-ne la resolució. A més a més, tindrem informadors ambientals a peu de carrer, fet que ha d'ajudar a la modificació de conductes incíviques.

*Pol Huguet Estrada,
regidor de Ciutat Verda*

Carrer de Vallfonollosa. Foto: Joan Closas

Com es pot veure lletja Manresa?

Com es mesura la bellesa d'una ciutat? Pel seu patrimoni material? Manresa en va sobrada. Pel seu patrimoni immaterial? No cabrien les referències en l'espai d'aquest article. Pel seu teixit associatiu? Per la seva cultura? Per les seva lluita social? Per la seva universitat o els seus serveis sanitaris? Per la seva agenda? Per la seva gent? Manresa és una ciutat excepcional, plena de manresans excepcionals.

És clar que de casa estant tots els municipis són lletjos i les referències que aprofiten la dinàmica no fan més que empitjorar-ne la percepció. Ni el balcó ni menys encara la pantalla són bons aparadors per valorar la bellesa de Manresa. Com es pot valorar la bellesa de la ciutat sense conèixer el veí

del 1r 3a, ni saber el nom de la fruitera de sota casa?

Ni la corrupció dels subhastadors de Barcelona que es van dedicar, abans de la màgia d'internet, a acumular immobles desheretats al centre històric, ni l'avarícia malaltissa de bancs i multipropietaris ombrívols no han aconseguit capgirar una realitat que es fonamenta en tres pilars arquitectònics i una gran xarxa social, inventiva i cultural.

Com pot ser lletja una ciutat sargida a base de records medievals, experiències barroques i lluïment modernista, que ha completat l'esquelet primigeni basant-se en una industrialització que assenyala el cel des de grans xemeneies i lluites obreres? Com pot ser lletja una ciutat bastida amb certàmens li-

teraris, de cultura popular, cinèfils, de transformació o de misteri? Com pot ser lletja una ciutat pionera en la lluita pels drets laborals, habitacionals o de justícia social?

Manresa és una ciutat amb una mesura justa, a prop d'arreu, envoltada per la millor anella verda del país, amb un moviment popular autoorganitzat referent, amb una oferta esportiva completa i amb un esport d'elit excel·lent que no es troba en ciutats similars de tot Europa. Manresa és la ciutat de Catalunya amb més oferta d'entitats, amb festes i fires de tota mena que atrauen gent de tot el país, amb capelles, parcs, rutes d'interès, història i veïns de més de cent nacionalitats.

Pot ser lletja per qui vulgui passejar-se per una casa de nines o les cambres esterilitzades d'un hospital, no pas per qui valori les cicatrius de dos incendis monumentals, els desencallaments d'una orografia ondulada, les arrugues d'uns carrers viscuts o un *mesclum* de sensibilitats, orígens i formes d'entendre la vida.

Certament, la ciutat té barris empobrits, carrers i places que han perdut habitants i activitat comercial, i és un repte majúscul recuperar-los. Un repte que s'ha d'encarar amb polítiques valentes i implicació veïnal, perquè ni els corruptes subhastadors de Barcelona ni els avariciosos bancs i mutipropietaris que deixen caure el centre històric faran res sense una empenta.

Precisament, el problema rau en els que tenen l'objectiu de fer veure lletja Manresa. La lletjor que puguin tenir alguns vials de la ciutat és fruit de gent lletja, no dels qui pateixen les conseqüències d'aquesta lletjor. Baixa, saluda la gent i assabenta't de què necessiten, i explica'ls què et remou. De seguida en percebràs els beneficis.

I per si això fos poc, ens espera un futur magnífic amb una ciutat amb esquelet, múscul i ànima on serà un luxe viure i un orgull que et diguin manresà.

Pere Fontanals Bosch,
periodista de NacióManresa

La plaça de la Reforma no deixa indiferent. Foto: Joan Closas

La Manresa grisa

Quan als manresans i manresanes se'ls pregunta amb quin color identifiquen la ciutat ressalten el gris. Aquesta percepció no és cap tòpic, és la constatació de la realitat. És veritat que Manresa té una àmplia gama de colors, però malauradament el gris sobresurt de la resta.

Els forasters que arriben a la ciutat per l'entrada sud-oest ensopeguen amb la rotonda de Sant Marc, que ja els anuncia la ciutat gris que es trobaran. Una rotonda grisa, lletja i perillosa, amb unes llambordes verticals que amb les seves arestes a un pam de terra són un perill sobretot per als ciclistes i motoristes. Des de la rotonda, si els forasters enfilen per la Via de Sant Ignasi es toparan amb aquell munt de ferralla de la passera que connecta les Escodines amb el Barri Antic i que «canta com una almeja», amb el seu entorn històric. I l'*almeja* cantarà encara més quan la nova seu del govern de la Generalitat s'hagi construït al costat amb una façana semblant a la d'un centre comercial.

Els forasters que arriben amb el tren de la Renfe s'ensopeguen amb una enorme massa de formigó encastada a la plaça de la Reforma. Una espaiosa plaça per lluir-s'hi i que han transformat en un espai inhòspit. Aquest bunyol urbanístic desmillora l'emblemàtica

edificació gòtica de la basílica de Santa Maria de la Seu. El cucurutxo superior de l'ascensor és la culminació del nyap.

La grisor manresana també és extensible a l'antiestètic, incòmode i perillós mobiliari urbà: bancs de pedra granítica sense respall on el cul es crema a l'estiu i es congela a l'hivern; els daus de pedra amb els quals de tant en tant algú s'entrebanca; les esferes també de pedra i uns seients de metall oxidat els quals mai tenen clients. En ple centre històric n'hi ha una bona mostra.

Un altre ingredient de la grisor és la manca de manteniment i la deixadesa existent. Només un parell d'exemples. El parc del pintor Vila Closes és el sùmmum de la desídia: paviment esquerdat, escocells sense arbres, clapes de gespa, mobiliari malmès... i les gàbies dempeus tot i l'acord municipal de retirar-les. I un centenar de metres més enllà la rampa que connecta el carrer del Dibuixant Joan Vilanova (part inferior) amb el carrer Comtesa Ermessenda (part superior) ofereix una llastimosa imatge: peces del paviment aixecades, bancs envoltats de matolls i 37 escocells sense arbres.

L'actual grisor podria millorar considerablement el seu color amb actuacions urbanístiques més assenyades. Els

ignorats pulmons verds (avui erms) de Puigberenguer i la torre de Santa Caterina, a més d'oferir fantàstiques vistes de la ciutat i de més enllà, també disposen d'unes condicions immillorables per al lleure dels ciutadans/es. I el cèntric parc de Puigterrà, un espai malaguanyat pel seu deficient manteniment. Aquests tres turons ben endreçats serien envejables.

Per cert, una capital de comarca que aspira ser atractiva per al turisme ha de dotar-se d'uns serveis públics adequats, entre els quals l'estacionament gratuït per a vehicles –la creixent zona blava és asfixiant– i uns lavabos a peu de carrer decents. L'únic lavabo públic existent és el de la plaça de Sant Domènec. Una diminuta cabina metàl·lica on per accedir-hi cal estar molt apurat. Quan es reclama aquest servei a l'Ajuntament la resposta és que la ciutat ja disposa dels lavabos de la biblioteca del Casino. Així doncs, en sortir de casa cal programar la bufeta segons l'horari de la biblioteca.

Malgrat aquesta pessimista radiografia cal reconèixer que l'Ajuntament de vegades també l'encerta. Ep! dit sense ironia. Manresa també té altres colors més atractius que el gris, encara que costi trobar-los.

Víctor Feliu Ferrer, activista social

Desallotjament d'una ocupació conflictiva a Sobrerroca. Foto: Pere Fontanals. NacióManresa

La seguretat a la ciutat

No es pas gens fàcil parlar de la seguretat a la nostra ciutat, i no ho és perquè parlar de seguretat també implica parlar de la pobresa que tenim en molts dels nostres barris i que cada vegada s'agreuja més; les cues en el Banc dels aliments augmenten cada dia.

Per què posem sobre la taula la pobresa endèmica que tenim als nostres barris? Doncs perquè en una societat on la *desigualtat* afecta tantes i tantes famílies, aquesta és una realitat que no podem pas oblidar. Mireu, com tots sabem, tenim moltes famílies que no els ha quedat cap més solució que ocupar alguna casa o pis per a la seva família, ja que els lloguers actuals que hi ha al mercat no ajuden gens a millorar aquesta situació. Per altra banda, falten pisos de lloguer social per poder atendre totes les famílies afectades.

Davant d'aquesta realitat, tenim els *aprofitats*, que davant de tot aquest desori ocupen habitatges per fer-hi tràfic de drogues, abusos de persones, altres actes delictius, etc, que només provoquen aldarulls continuats, sorolls a altes hores de la nit, agressions i violències vàries. Aquests *ocupes delinqüencials* són els que han provocat en

la nostra ciutat que la inseguretat augmenti de manera significativa, encara que les dades policials desmenteixen aquesta realitat, perquè molts veïns i veïnes ja s'han cansat de trucar per telèfon a les forces de seguretat i veure que les problemàtiques continuen igual o pitjor.

En els barris on aquesta problemàtica és el dia a dia de la convivència veïnal, cada vegada és més difícil viure de manera pacífica i tranquil·la. Aleshores la percepció de de la majoria de persones que hi viuen provoca malestar creixent i pèrdua de la seguretat a la qual estàvem habituats. Al mateix temps, la confiança en la classe política ha quedat molt afectada.

Fem una repassada al *Regió7* sobre la seguretat a la ciutat: El 13 de setembre del 2019 deia: «Els robatoris amb violència creixen el 55% a Manresa, que s'apropa a la mitjana catalana. La capital del Bages passa en només un any de ser la 19a ciutat catalana amb més robatoris per habitant a la número 11».

El dimecres 16 d'octubre del 2019, el mateix diari deia en un dels seus titulars: «La Federació de Barris reclama valentia al consistori per una ciutat

més cívica i segura». També el dia 15 de desembre del mateix any llegim: «Manresa és la segona ciutat gran a amb més delictes sexuals per habitant».

Tot i així, darrerament podem llegir en el *Regió7* del dia 31 d'agost del 2022: «El nivell de delictes a Manresa és un 9% més baix que la mitjana catalana», referent a la visita que va fer el conseller Joan Ignasi Elena, en què va explicar algunes de les mesures que han de revertir aquesta situació d'inseguretat a la nostra ciutat.

No tota la ciutadania manresana ha deixat de tenir por davant de situacions de risc que encara s'estan vivint. Volem confiar en la nova normativa de la Generalitat, que ens diu que «els ajuntaments i veïns podran instar que es desallotgin delinqüents de cases ocupades (*Regió7*, 22 de setembre del 2022)» ajudi a millorar la situació endèmica de les ocupacions violentes o conflictives, i que igual que s'ha desallotjat els ocupes del carrer de Sobrerroca, es faci també en altres immobles que estan vivint situacions greus que afecten veïnes i veïns que hi viuen al costat.

Comissió de seguretat de la FAVM

Setmana de jocs al carrer, convivència d'estiu.
Foto: CAE. NacióManresa

La ciutat és objectivament segura

Manresa és una ciutat objectivament segura. Això ens diuen les dades recollides pels diferents cossos de seguretat quan ens atenim a aquelles actuacions referents a les activitats delinqüencials greus. Una altra cosa és que la nostra ciutat sigui percebuda, sentida i viscuda com a poc segura, i això és tant o més important que allò que ens mostren les dades, sempre fredes, sempre interpretables.

Perquè és ben cert que d'un temps ençà les activitats delinqüencials de perfil lleu, o directament les accions de caràcter incívic, que atempten de manera directa la qualitat de vida de la ciutadania, han augmentat. La percepció d'inseguretat, la sensació i la constatació de no sentir-se còmode en els nostres carrers a conseqüència d'un seguit de situacions altament molestes generen finalment un malviure que ens porta a parlar d'inseguretat quan, en realitat, el que patim és la incertesa que neix en percebre l'hostilitat d'unes persones en un espai públic que ens fan la vida menys agradable. O que percebem directament com a perillosa. Tampoc no hi ajuda l'amplificació de fets puntuals a través de les xarxes socials o de certa premsa groga.

Tot plegat passa per garantir el dret a la seguretat i l'exigència d'un més gran civisme col·lectiu. La ciutadania té dret a la seguretat i des de l'administració l'hem de garantir. Posar-hi els mitjans suficients i desplegar tots els mecanismes al nostre abast per fer-ho possible, i reclamar aquells que no tinguem per avançar en aquest sentit.

La instal·lació de càmeres de seguretat, la posada en marxa de les patrulles mixtes a peu de carrer, el desplegament de l'operatiu Tremall o l'anunci d'una propera comissaria de proximitat al centre de la ciutat són mesures orientades totes elles a millorar dades i sensacions, i quan les hem pogut aplicar han demostrat una eficàcia indiscutible. Aquest és el camí i cal reforçar-lo i millorar-lo.

La ciutadania té l'obligació de ser cívica, de respectar allò que és comú, ja sigui el descans dels veïns, la netedat dels espais o la cura en la mobilitat, i des de la responsabilitat pública hem de vetllar perquè això sigui així. Desplegar de forma immediata el Pla de Civisme i aplicar amb contundència l'ordenança que el regula són eines bàsiques que cal reforçar i –si cal– ampliar, amb més persones i amb més mitjans. És la

nostra obligació ser diligents, efectius i proactius en tot allò que fa referència a la seguretat i la convivència.

Immersos com estem en uns temps complexos, atats contínuament per crisis de tota mena que generen incerteses, malestar, misèria i degradació de la qualitat de vida (a voltes personal, a voltes col·lectiva) cal redefinir prioritats i polítiques públiques.

Una major dedicació –encara– a les polítiques socials, una major inversió –encara– en l'espai públic, un esforç més gran –encara– en àmbits com l'ensenyament o el marc legal, una política d'habitatge –encara– més decidida i compromesa... i finalment una major dotació als programes de seguretat i civisme. Tot plegat, sumat i sense oblidar cap d'aquestes potes, ha de servir per donar la volta i millorar una situació que, certament, no ens agrada.

Hi estem compromesos, ocupats i preocupats, i convençuts de sortir-nos-en, en benefici de la comunitat i d'una ciutat que vol i mereix una situació millor que l'actual.

Joan Calmet Piqué, regidor de Seguretat Ciutadana i Protecció Civil

La nova Manresa: avinguda Universitatària. Foto: Marc Prat

La ciutat sense atributs

El concepte de ciutat, a Catalunya, el defineix el Noucentisme. *Ciutat* va lligada a *civilitat*, i s'inspira en el concepte de *civitas* romana. O en el de *polis* grega. En totes aquestes definicions, els carrers, les pedres, són conformats per les idees. I les idees, per les persones. Una ciutat és una idea, o una amalgama d'idees en constant dialèctica o evolució. Les idees són pensaments compartits per persones, que creen d'aquesta manera *ideologies*. I les ideologies només funcionen si tenen lideratges i seguidors, estructurats d'una forma més o menys jeràrquica, més o menys democràtica, que valora més o menys la diversitat...

M'he permès fer aquesta introducció perquè el que jo entenc per ciutat s'acosta molt al que a principi de segle XX, el periodista Gaziel va definir com a viles espirituals: ciutats cultes, conformant una mena de constel·lació de llum que havia de constituir la Catalunya-ciutat noucentista. El país (la *civilització* més que la *nació*) seria una ciutat de ciutats. El que les converteix en ciutats no és la grandària, el nombre d'habitants, ni tan sols la seva riquesa. És la seva irradiació intel·lectual, la potència creativa, la capacitat formativa, i tots aquells elements que milloren la qualitat espiritual (en un sentit molt ampli) de les persones. L'antònim de la *ciutat*, en aquesta nomenclatura, seria *poble*. Ser un poble, ser de poble, etc., ens situaria en l'antítesi de la civilitat.

Manresa és una ciutat, que *pobleja* molt. Des del meu punt de vista, a

Manresa li han mancat i li continuen mancant molts dels elements que defineixen una ciutat com a tal. Els desgrano a continuació.

El lideratge. L'existència d'un estament burgès dirigent és el que explica l'auge de la Manresa medieval, la ciutat que crea enginyers i arquitectes, juristes i polítics, que cal encara posar en valor. Però a l'època contemporània és justament una ciutat abandonada per la classe dirigent. Els industrials abandonen la ciutat ja a principi del segle XX, incapaços de crear uns al·licients suficients per restar-hi, com sí que passa a Terrassa o Sabadell, per exemple. O a Vic o Girona, per altres raons. El Casino dels senyors és, de fet, el casino dels *quiero y no puedo*, que després han presidit l'escena social local al llarg de dècades. En l'actualitat, hi ha persones amb una qualitat personal notable, però no fan una xarxa de lideratge com sí que passa en ciutats com Vic o Girona. Per què passa això?

Classe dirigent/classe política. Des de molt antic, els que han dirigit la ciutat no han estat *els millors*. Malauradament. Ni pel nivell intel·lectual, ni per la capacitat d'influir fora de la ciutat. Mancats de sentit estratègic. Potser una excepció la trobem en l'alcalde franquista Ramon Soldevila. Que a Manresa excel·leixi un alcalde franquista per sobre els alcaldes de la democràcia és prou significatiu. I per això no hi ha hagut un *aglutinador* que afavoreixi la creació d'un estament dirigent realment potent, projectat enfora, amb capacitat transformadora i modernitzadora. Hem tingut algun Nadal,

algun Farrés o fins i tot algun Codina?

La idea de ciutat. No és pas que no s'hagin redactat plans estratègics, etc., etc., el problema rau en el fet que els dirigents no tenen internalitzada una idea de ciutat. Una idea de ciutat transformadora, que la faci anar més enllà dels seus límits, que n'afronti els problemes estructurals, que pensi en les persones realment, i en el futur de les generacions que vindran. Idees ambicioses. Idees en majúscula.

La mediocritat. Canviar el nom del carrer Alfons XII –no nego pas que amb bona intenció...– quan el carrer és cada dia més un lloc més conflictiu, a la frontera d'un barri que serà cada cop més problemàtic... no és només un signe de profunda miopia política, sinó d'una profunda manca de visió estratègica. És l'exemple pírric d'una situació penosa a gran escala.

Manresa és un *poble* per la seva manca d'excel·lència, motivada per la inexistència d'una classe dirigent –realment dirigent– que marqui un rumb transformador a la ciutat. És ciutat, per història, per denominació, però no per mentalitat. No projecta res, no aporta res. No brilla gens. Malgrat persones brillants, que n'hi ha, és un població sense atributs, incapaç de crear projectes motivadors. Ah... perdonin... m'oblidava de Manresa 2022. Una fita que havia de ser transformadora..., com el lema que acompanya l'imatge tip.

Eudald Tomasa Garroset, gestor cultural

Manresa, una ciutat

La primera vegada que vaig baixar a Manresa va ser per anar al fotògraf. Jo feia la primera comunió i s'havia de fer una fotografia per als recordatoris i una altra de ben gran per penjar a la paret del menjador de casa. Els preparatius van durar molts dies: que si els convidats, el dinar, els vestits, la modista; però un dia van dir que demà ben d'hora anirem a Manresa perquè s'ha d'anar al fotògraf. Ens vam endur el vestit, llarguíssim! llarg fins als peus. Blanc. Preciós. El viatge va ser estrany, perquè era la primera vegada que pujava en un cotxe de línia. Estava cansada. Com que veníem de Castelltallat, tenia la sensació que tot era molt diferent, i lluny. Per les finestres corrien els arbres i els paisatges, i al cap d'una estona també s'hi veien cases. Crec que em vaig marejar una mica. Quan vam arribar a Manresa i vaig baixar del bus l'estupefacció va ser gran. Em va marxar el mareig de cop. Els camins no eren camins de terra, sinó que era dur com el ciment que el papa pastava en una gaveta per fer un cobert. Era impressionant! Les sabates de xarol, molt fines, no s'embrutaven. Se'n diu carrer, no camí, em va dir la mama a cau d'orella. I a cada costat d'aquest carrer hi havia cases, però les cases no eren normals: eren cases enganxades pels costats i posades una sobre l'altra i n'hi havia que pujaven fins a tocar el cel. Recordo que la fotografia la vam fer en una botiga del carrer Àngel Guimerà. La mama em va vestir amb aquell vestit tan llarg, i em va fer uns monyos a cada costat de la cara. Au, riu una mica, va! I una llum em

Mercat de les pageses a la plaça Major. Foto: Marc Prat

va enlluernar. Al cap d'una estona vam canviar la roba i va tornar la llampegada de llum, una i una altra vegada. Això va durar molta estona i quan vam sortir del retratista, al carrer, a fora, hi havia molta llum, tanta com a dins! Això va ser el més impactant: era vespre, però hi havia la claror dels llums dels fanals i els aparadors.

Ens hi vam quedar a dormir, a Manresa. Em sembla que no vaig dormir gens en tota la nit, perquè tot el que havia vist em sobrepassava. T'agrada?, em van demanar els meus familiars del carrer Magnet. I jo no sabia què respondre perquè tenia vergonya de parlar, però sobretot no sabia com explicar tot allò de tanta lluminària, d'allò que els camins en deien carrers, i que no fossin de terra, que les cases no semblessin cases perquè estaven totes

plegades i s'enfilaven tan amunt, i tantes coses de colors rere els vidres de les botigues i la gent que caminava d'una banda a l'altra. Molta gent! I sense que fos de família. De fet vaig veure que ningú no es coneixia perquè ningú no se saludava. Tothom passava de llarg sense dir res.

I no sabia com respondre a la pregunta: T'agrada Manresa? Aquí no és com a casa teva, eh maca? Això és una ciutat. I jo no sabia ni què era una ciutat. Però em va impressionar tant que, fins i tot al cap de molts anys del dia de la fotografia de la primera comunió, en un viatge que vaig fer a Nova York, asseguda a les escales de Times Square, em va fer la mateixa impressió que el carrer Àngel Guimerà de Manresa.

Pilar Duocastella Selvas, escriptora

Entrepans Clàssics

CALENTS

FREDS

Entrepans Especials

ENTREPANS lleugers

Sans i bonissims

Biquinis

Hamburgueses

AMANIDES

Plats Combinats

★ *menú infantil* ★★

↳ Demana el teu regal! 🎁

VINE A VEURE

ELS PARTITS

AVDA. LES BASES MANRESA

Frankfurt

les bases

93 876 92 32

segueix-nos

f i

Indaleci Centellas

L'arrel de la vida

«Mentre sigui viu sempre seré de Rajadell». Les paraules d'Indaleci Centellas, que acaba de bufar cent espelmes, provenen del cor quan parla del poble on va criar-se i on va desenvolupar l'ofici de la seva vida, el de pagès. «Treballava de sol a sol», rememora amb orgull mentre evoca el temps en què conreava blat, ordi, civada o ametlla. En la seva mirada discreta darrere unes ulleres de pasta, encara es detecta la senzillesa d'un home avesat a l'esforç que implica treballar la terra per veure créixer els fruits. El camp que va ser casa seva durant molts anys s'ha convertit en un record llunyà, en el qual li agrada refugiar-se sovint des que viu a la residència Sant Andreu de Manresa. El gest repetit d'esmolat les eines el trasllada ara en la seva forma d'afilar la memòria a l'hora de recordar els masos, les rieres i els boscos que configuraven el seu món.

La seva infància va transcórrer en el petit municipi bagenc, on va créixer al costat dels seus dos germans, el Pere i l'Enriqueta. Tots tres es van impregnar de la vida de pagès dels seus pares, que eren parcers d'uns terrenys dins del terme i portaven una finca on tenien un hort, porcs, conills i gallines. «Durant la guerra, no vam passar mai gana», apunta Centellas, tot descrivint la riquesa alimentària a la majoria de pobles de pagès. El seu pas per l'escola es va allargar fins als dotze anys, quan va començar a treballar al camp al costat del pare. «Ens alçàvem del llit abans que sortís el sol», comenta nostàlgic, mentre explica les llargues jornades que passaven entre plantacions, on sovint la mare els duia una mica de caldo a l'hivern per fer-se passar el fred. «La feina era dura i repetitiva, però sempre compensava veure com florien les llavors», assegura.

Malgrat les hores que dedicava a treballar la terra, també hi havia temps per a l'esbarjo, sobretot els diumenges, quan anava a ballar als envelats dels pobles de la vora cada vegada que era festa major. «També ens sabíem divertir, nosaltres», destaca fent referència als valsos i els tango que ballaven. Els seus familiars apunten que era un excel·lent ballador, amb bona planta i ferm, unes qualitats que de seguida van atraure la seva dona, l'Elvira, amb qui encara comparteix la vida a la residència. Amb ella van viure molts anys a Rajadell, fins que es van traslladar a Manresa, quan els ossos de l'Indaleci van dir prou a causa del desgast al camp, i van començar una nova vida lluny del món rural, fent de modistes per a una marca barcelonina. L'Elvira tenia molta traça a confeccionar peces de vestir i va tenir la paciència d'ensenyar aquest art al seu marit, que es va adaptar ràpidament a la nova feina.

Dues de les seves nebodes, que porten per nom Elvira, en honor a la seva tieta, assenyalen que, al llarg dels seus cent anys, ha viscut diverses vides: la de pagès, la de modista i la de jubilat, que el va dur a viatjar en parella per diferents països. Els canvis, afirmen, mai no el van atemorir, ans al contrari, ja que s'hi va enfrontar amb optimisme, «sempre procurant oferir la millor versió de si mateix». En aquest sentit, consideren que el compromís o la capacitat d'esforç, que probablement defineixen tota la seva generació, «són valors que encarna al peu de la lletra el tiet, que va ser capaç de reinventar-se en cada etapa, confiant en allò que li deparava el camí». La descripció que ofereixen de l'Indaleci fa pensar que, més enllà de les arrels que el lliguen amb Rajadell i el seu entorn rural, les seves arrels més profundes són amb la vida.

Vitória Régia da Silva

Fortaleza (Brasil)

«La primera feina la vaig tenir al Garden d'Ampans. M'agradaria tornar-hi»

El meu nom és Vitória Régia da Silva, tinc 48 anys i vaig néixer a Fortaleza, una ciutat del nord-est del Brasil, capital de l'estat del Ceará. Vaig venir de visita a Manresa amb la meva germana, fa vuit anys. Ella ja havia viscut aquí i de seguida em va agradar la ciutat. M'hi vaig quedar jo sola perquè la meva germana va tornar al Brasil. Aquí vaig conèixer molta gent, però els primers mesos van ser complicats; sense papers, sense feina... Sense papers no es pot fer res!

A Fortaleza treballava en atenció al client. La primera feina que vaig tenir a Manresa va ser al Garden d'Ampans. Després hi vaig continuar un temps en feines de neteja. Hi vaig treballar un any i m'agradaria tornar-hi. Ara començaré a treballar en un restaurant d'hamburgueses, prop del Carrefour, però mentrestant he fet dos cursos de català al Centre de Normalització Lingüística Montserrat i el vaig aprenent. També vaig fer un curs de jardineria. Vull agrair l'ajuda que he rebut de Càritas i d'Ampans, també de Creu Roja, que em va donar suport psicològic, i de la Comunitat de Sant Egidí, que m'estan ensenyant català i castellà. Càritas em va obrir les portes i els estic molt agraïda.

Visc sola, sense parella ni fills, només estudio i treballo. Tinc una germana a França, prop de Lió, i de vegades hi vaig, i també a París, on viu la meva neboda. Al Brasil hi podré tornar quan tingui la doble nacionalitat, perquè el meu objectiu és tenir la nacionalitat espanyola i ja em falta poc! Fa vuit anys que no hi he tornat, a casa meva. Compto que em queda un any i mig per poder-hi anar. Però el meu cor és mig brasiler, mig català. Estic contenta d'haver conegut persones meravelloses i vull viure aquí. Estimo Catalunya i Manresa, i m'hi vull quedar a viure. Hi he trobat pau i tranquil·litat. De la ciutat m'agrada tot, a la Seu hi vaig sovint a encendre una espelma i a parlar

Vitória Régia da Silva treballant al Garden d'Ampans

amb Déu. Dels costums d'aquí, m'agrada que es fan moltes festes, la festa major, el castell de focs... El menjar també m'agrada molt, la paella és el millor menjar de tots! I també m'agrada la cultura catalana. No segueixo gaire la política del meu país. El Brasil és molt bonic, però allà és difícil progressar. Per treballar i tenir oportunitats és millor aquí. Ara és casa meva!

"AL MEU PAÍS LA PLUJA NO SAP PLOURE:
O PLOU POC O PLOU MASSA;
SI PLOU POC ÉS LA SEQUERA,
SI PLOU MASSA ÉS UN DESASTRE..."

RAIMON
CANTAUTOR

LA PLUJA NO LA CONTROLES, L'AIXETA SÍ

EL CANVI CLIMÀTIC HA ARRIBAT PER QUEDAR-SE.
CAL MODIFICAR ELS HÀBITS I SER CONSCIENTS QUE L'AIGUA ÉS UN RECURS ESCÀS.

sequera.gencat.cat

012
gencat.cat

Fem-ho / BÉ
TOT POSSIBLE

Generalitat
de Catalunya

Revista
Dovella
per il dialogo
dell'impresa
e della società

Foto
Plácido
deputado
pernambuco

Jose Pare Ignasi Puig i Simon
 • parador de les d'elles
 • el món és un lloc
 • on s'ha de viure

Form
Regio7
de l'assessorat

Small Litel
Jelly Pink 100

Primi
Antoni
Esteve
per il mondo nuovo
della chimica e della

**Prof.
Berenguer
de Montagut**
professor titular de
la Sección de Historia

El Gallinero
de todos los días

Consell Comarcal del Baix
a cultura com a
motor d'evolució

**Prima
Empremta**
di una collana
personale e
diversa

**Premis
LACETÀNIA 2022**
de les Arts i la Cultura

1. **Elaboración de un plan de trabajo** de carácter general, considerando los aspectos de:

- **Objetivos**: Definir el propósito y los resultados esperados del proyecto.
- **Alcance**: Establecer los límites del proyecto y los recursos necesarios.
- **Identificación de riesgos**: Reconocer los factores que podrían afectar el éxito del proyecto.
- **Definición de roles y responsabilidades**: Asignar tareas y responsabilidades a los miembros del equipo.
- **Estimación de recursos**: Determinar los recursos humanos, materiales y financieros necesarios.
- **Definición de hitos y cronograma**: Establecer los puntos clave del proyecto y el tiempo estimado para completar cada tarea.

IKSCT P ON KILIM
JAYA 2022

THEY ARE THE ONLY TWO IN THE WORLD THAT CAN BE USED IN THE SAME WAY.

La impressió en tres dimensions

Josep M. Macià Roldan, gerent i secretari tècnic del Col·legi d'Enginyers Graduats i Enginyers Tècnics Industrials a la Catalunya Central

La majoria de nosaltres ja hem vist alguna impressora 3D treballant, però com funciona la impressió 3D? La impressió en 3D o fabricació additiva s'estendrà a produir lots de productes personalitzats i això permetrà reduir les matèries primeres, els estocs i les distàncies de transport.

La impressió 3D engloba un conjunt de tecnologies que permeten crear objectes volumètrics a partir de models digitals. El primer pas per tant, és crear un arxiu digital tridimensional de l'objecte a imprimir, i això es pot fer amb algun dels nombrosos programes que hi ha de disseny assistit per ordinador (CAD). A continuació la fabricació es porta a terme amb les anomenades impressores 3D, que dipositen el material, generalment per capes, i el van consolidant fins a obtenir la peça final. Els materials més habituals amb què es treballa són el plàstic, les resines o el metall, però hi ha impressores 3D capaces d'imprimir aliments comestibles a partir de diferents ingredients o fins i tot habitatges de ciment.

Una tecnologia a l'alça

La impressió 3D va néixer els anys vuitanta i inicialment s'utilitzava per fabricar prototips ràpids. Però en els darrers anys, amb l'auge de la indústria 4.0, ha experimentat un important creixement i les perspectives són que encara vagi a més. Com a sector econòmic, incloent-hi les empreses dedicades a la impressió industrial, els serveis i els materials 3D, l'any 2020 va estar sobre els 3.000 milions de dòlars de volum de negoci.

Quins avantatges té?

Utilitzar la impressió 3D implica assumir una nova manera de produir. Entre els seus principals avantatges hi ha:

Reducció del time to market. Es poden crear prototips en molt poc temps, de manera que el procés de disseny, desenvolupament i fabricació del producte s'accelera. Això és important per a sectors altament innovadors.

Sèries curtes i fabricació de proximitat. Amb la impressió 3D és possible i viable econòmicament fabricar poques unitats d'un producte.

Flexibilitat. Canvis de disseny, quantitats, productes perso-

nalitzats ajustats a la demanda... La impressió 3D agilitza la fabricació i fa que sigui més fàcil d'adaptar als canvis.

Valor afegit. Des de geometries tridimensionals complexes fins a estructures lleugeres o materials especials. La impressió 3D permet fabricar en unes condicions que altres tecnologies no permeten, la qual cosa la fa una gran aliada a l'hora de produir peces de més valor afegit.

Reducció de costos. La impressió 3D permet treballar sense motllos ni utilitats de fabricació, i minimitza o elimina les peces d'acoblament i, per tant, redueix el material i les eines utilitzades.

En quins sectors s'utilitza?

Alimentació. Les impressores d'aliments són ja una realitat i s'apunta que en un futur es poden convertir en un electrodomèstic habitual a les llars.

Aeronàutic. Va ser dels primers sectors a utilitzar-la i empreses com Boeing o Airbus la fan servir per fabricar peces complexes.

Automoció. Volkswagen, Nissan, Opel o Ford ja han fet les primeres proves per integrar la impressió 3D als seus processos productius. Fins i tot una empresa nord-americana, Local Motors, ha arribat a fabricar un vehicle sencer a través de la impressió 3D.

Construcció. La impressió 3D és ideal per fer maquetes o projectes. Hi ha també, com comentàvem, algun exemple d'edifici sencer fet amb impressió 3D.

Salut. Un dels sectors amb més possibilitats de desenvolupament. Des de pròtesis fins a teixits o òrgans humans, el camp per córrer en aquest àmbit és molt ampli i ja hi ha moltes empreses que hi estan treballant.

En definitiva, es tracta ja de la millor tecnologia per a la fabricació de prototips o peces úniques, però s'està convertint en una metodologia de producció fiable i el seu futur és molt prometedor també per a la producció en sèrie.

ca non ge

RESTAURANT

RESERVES
938 725 568
canonge.cat

MENÚ MIGDIA
de dilluns a dissabte
SOPARS
divendres i dissabte

**CENTRE DE NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA MONTSERRAT**

SLC Manresa – SCC Bages · Passeig de Pere III, 68
Tel. 93 872 17 07 · manresa@cpnl.cat
www.facebook.com/SLCdeManresa

Busquem voluntàries i voluntaris per participar en el programa del Voluntariat per la llengua

Si parleu català fluidament, voleu fer de voluntària o voluntari d'una parella lingüística del VxL? Només hi heu d'invertir una hora setmanal per conversar en català, d'una manera natural i distesa, amb una aprenenta o aprenent que en té coneixements bàsics, que vol adquirir fluïdesa i perdre la vergonya de parlar-lo.

El VxL ofereix dues modalitats: presencial (les parelles han d'assistir al lloc de trobada el dia i l'hora que hagin acordat) i virtual (les parelles fan les trobades per mitjà d'Internet, a través de plataformes de videotrucada).

L'equip de professionals del VxL us assignarà la parella lingüística i us donarà el suport que necessiteu durant les trobades.

De ben segur que us ho passareu molt bé conversant en la nostra llengua i ajudareu la vostra parella a llançar-se a parlar-la de manera informal i amena.

Si esteu interessats a participar-hi, escriviu un correu electrònic a vxl.montserrat@cpnl.cat o truqueu-nos al 634 75 78 68.

SUBSCRIU-TE AL POU

Revista manresana
d'informació i opinió

Per només 44 euros
enviarem la revista
cada mes a qualsevol
lloc del món

www.elpou.cat

elpou@elpou.cat
93 872 50 18
Manresa

Un clàssic poc saludable

Marta Jorge

Avui al *Saps què menges?* hem triat un producte clàssic del rebost de moltes llars. Un embotit que per a molts forma part dels berenars de la seva infantesa, mentre que per a d'altres continua sent un ingredient no negociable quan es tracta de preparar un guisat de llenties. Sigui com sigui, aquesta secció pretén informar i formar, raó per la qual hem de parlar d'un aliment tan conegut com estimat a causa del seu addictiu sabor. Revisem l'etiqueta:

INGREDIENTS

Carn i cansalada de porc 87%, aigua, pebre vermell, espècies, sal, dextrosa, fibra sense gluten, proteïnes de porc, emulsionants E-451, E-450, antioxidant E-301, conservador E-252, colorant E-120, aromes, extractes vegetals i tripa natural.

INFORMACIÓ NUTRICIONAL (per 100g)

Valor energètic	1513 KJ (366 kcal)
Greixos	34 g
dels quals saturats	12 g
Carbohidrats	0,8 g
dels quals sucres	0,8 g
Fibra alimentària	3,7 g
Proteïnes	15 g
Sal	2,9 g

L'ingredient majoritari d'aquest producte és el porc, a banda de pebre vermell i espècies. La presència de tripa és una pista definitiva per saber de quin embotit es tracta. El producte inclou dos emulsionants que regulen l'acidesa i àcid ascòrbic (vitamina C) com a antioxidant. També conté E-252 o nitrat de potassi, un conservant artificial que en dosis elevades pot ser perjudicial per a la salut. No sorprèn que com d'altres embotits contingui sal, però l'ingredient que apareix a la llista a continuació és la

dextrosa, que no és altra cosa que sucre.

L'etiqueta correspon a un xoriço a la venda en supermercats. El xoriço es pot preparar amb carns de diversos animals com gall dindi, cérvol o porc senglar, entre d'altres. Però el més típic acostuma a preparar-se amb carn de porc. A banda de la carn i cansalada de porc, la base dels ingredients del xoriço són el pebre vermell, que ajuda a obtenir el seu color característic, i l'all. En aquest cas, el xoriço analitzat no conté all i s'hi ha afegit un colorant, l'E-120 o àcid carmínic, per obtenir el color vermell desitjat. La informació nutricional indica que el nutrient principal del producte és fonamentalment greix (34 g per cada 100) amb gairebé 3 g de sal per cada 100 de producte. Es tracta, doncs d'un producte força calòric, fonamentalment ric en greixos i amb un contingut de sal a tenir en compte especialment en casos de persones que han de seguir una dieta hiposòdica. Malgrat el seu sabor addictiu, podem concloure que és un producte molt energètic i nutricionalment poc interessant.

RECORDA

El xoriço és un producte amb una gran riquesa gastronòmica que es pot incloure en una gran varietat de plats, i que aporta un sabor intens i característic. Però cal tenir en compte que ens podem permetre incloure'l a la dieta només de manera ocasional perquè no en podem abusar. És preferible obtenir energia de menjar de veritat sense processar, ple de greixos saludables, presents en aliments com l'alvocat, l'oli d'oliva verge extra, els fruits secs i d'altres d'origen animal com el peix blau. Sigui com sigui, en un estil de vida saludable les llenties amb xoriço de la iaia hi tenen cabuda, sense oblidar que l'embotit és un producte de consum puntual altament energètic, raó per la qual les porcions són especialment rellevants.

Lo grau d'Oliana

Josep M. Mata-Perelló / Josep Girabal Guitart
(Geoparc Mundial UNESCO de la Catalunya Central)

S

ituat a la comarca de l'Alt Urgell, al nord de la població d'Oliana, compartit entre el seu terme i del de Peramola, és un indret important del futur Parc Geològic i Miner dels Contraforts del Pirineu, que serà el nom del projecte que fins ara es

coneixia com a Parc Geològic i Miner del Solsonès-Alt Urgell. Delimita la vorera septentrional d'aquest futur parc, molt a prop del límit amb el Geoparc Orígens i el terme municipal de Coll de Nargó. Un grau és un pas que travessa un terreny abrupte i lo grau d'Oliana és el nom donat a un engorjat del Segre que travessa dues estructures pirinenques alhora: el Mantell de les Serres Marginals i el Mantell de Sant Mamet, que per aquests indrets s'ajunten en una de sola, al sud del Mantell del Montsec. En conseqüència, el riu talla una estructura enormement complexa, tant per la conjunció dels dos mantells en un de sol, com per l'existència d'una fractura en els dos marges del riu. D'altra banda, es tracta d'un indret molt proper al contacte entre el Sistema Pirinenc i la Depressió Geològica de l'Ebre, plenament sobre els materials cretàtics del Sistema Pirinenc; mentre que Oliana –i en bon part, també, Peramola– se situen a la depressió també anomenada Conca Geològica de l'Ebre, sobre materials cenozoics de l'Eocè. Precisament, el Mantell de les Serres Marginals marca l'encavalcament dels Pirineus sobre l'esmentada depressió. Entre un indret i l'altre hi ha una gran diferència temporal; mentre que els materials pirinencs tenen una antiguitat

d'uns 130-150 milions d'anys, els de la depressió amb prou feines arriben als 50 milions. Gairebé 100 milions d'anys entre uns sediments i els altres.

Una característica important són els relleus situats a una i altra banda del riu, materials entre els que també hi ha una diferència temporal de 100 milions d'anys. Al vessant occidental s'estén fonamentalment la serra de Castell-llebre, mentre que a l'oriental hi ha la serra de les Canals. A la primera predominen els materials cretàtics carbonatats i a l'altra materials detrítics cenozoics de l'Eocè i de l'Oligocè. Des de la part alta i mitjana de les dues serres es pot gaudir d'una bona observació, tant del Mantell del Montsec, situat més al nord, com del conjunt de la Depressió Geològica de l'Ebre, al sud. Uns miradors privilegiats, especialment des del castell o l'ermita de la Mare de Déu de Castell-llebre.

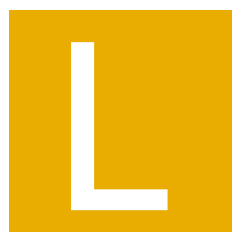
Nom del paratge: Lo grau d'Oliana. **Situació:** Termes municipals d'Oliana i de Peramola. **Situació geològica:** Indret d'una extraordinària complexitat estructural geològica. Per una banda, constitueix part del contacte entre dues de les tres unitats geològiques que constitueixen el sòl i el subsòl del nostre país, entre el Sistema Pirinenc situat al nord i la Depressió Geològica de l'Ebre. Per de l'altra banda, és en un indret on es superposen dos dels mantells meridionals del Pirineu, concretament els anomenats Mantell de les Serres Marginals Pirinencs i el Mantell del Montsec. **Importància geològica:** És de gran importància geològica estructural i geomorfològica. **Materials geològics:** A ponent, trobem materials carbonatats cretàtics, d'uns 130 – 150 milions d'anys; mentre que a l'altra, a l'oriental, trobem materials detrítics (gresos i conglomerats) de l'Eocè i de l'Oligocè, d'uns 30 a 50 milions d'anys d'antiguitat, respectivament. **Curiositats interessants:** També se l'ha conegut amb el nom d'estret de Castell-llebre, però el nom correcte es el primer.

‘Canis lupus familiaris’

Ignasi Cebrian

Un exemplar molt ben educat de *Canis lupus familiaris*

La relació entre els humans i els gossos ve de lluny. Segurament, els gossos (*Canis lupus familiaris*) o els seus avantpassats, semblants als llops actuals, es van aproximar als humans per suplir alguna

mancança: falta d'aliment, superar

inclemències del temps, estar a resguard. Els humans en canvi devien aprofitar la presència dels gossos en veure que els protegien d'altres animals. Es va crear una perfecta simbiosi, un vincle, encara actual.

Actualment, un gos supleix també moltes mancances o necessitats humanes: protecció, companyia, esport... Massa sovint, però, aquesta relació propietari-gos es converteix en obsessiva. Aleshores, comencen a aparèixer comportaments estranys del amo i dels gossos. No hi ha gossos mal educats, són els propietaris els que no han sabut educar bé els seus gossos. Dos exemples.

He comprovat empíricament que de cada deu propietaris de gossos n'hi ha sis que són uns bruts. Sis que deixen defecar els gossos a qualsevol lloc de la ciutat, sense després recollir les femtes. I d'aquests deu, vuit els deixen pixar a

qualsevol lloc: portals de casa, rodes de cotxe, rodes de moto, fanals... Sort que de tant en tant plou... o netegen.

Un altre tema és la subjectivitat sobre la perillositat del propi gos. Hi ha propietaris que es pensen que el seu gos és únic i dòcil. Però la reacció dels gossos davant d'altres persones pot ser imprevisible. Els vianants a vegades han de suportar llepades, ensumades, bordades o fins i tot, en el pitjor dels casos, mossegades. Els propietaris davant de tal situació diuen: «no fa res, no fa res», i es queden tan amples després de la llepada, olorada... Els gossos s'haurien de portar lligats sempre. Hi ha espais on poden anar deslligats i fer les seves necessitats: els pipicans.

Quan els humans i els gossos vam evolucionar conjuntament no vivíem en ciutats. Vivíem en grups molt més reduïts on cada gos coneixia el seu amo i la seva família i on les femtes i orins del gos eren ràpidament assimilats pel sòl. Ara hi ha molta gent que té gos, uns 700 milions de gossos a tot al món. Sovint els propietaris són responsables amb l'animal, però es menysté la responsabilitat amb la societat, hi ha una tinença irresponsable. Que quedi clar, el problema no són els gossos, són els propietaris dels animals, que de vegades són menys racionals que les seves mascotes.

«Els videojocs són una feina més d'artesanía que m'ajuda a descansar una mica la part creativa»

MARIA PICASSÓ PIQUER

Jordi Sardans
Fotos: Francesc Rubí

Il·lustradora i caricaturista. Arquitecta de formació i dibuixant de vocació, va optar per la il·lustració a jornada completa. D'un característic estil constructivista, trobem la seva feina en videojocs, packaging, roba, llibres i cartelleria arreu del món. En la faceta de caricaturista, destil·la les faccions de cada personatge fins a obtenir-ne l'essència més geomètrica. Aquest particular estil de caricatura li ha suposat un reconeixement en l'àmbit internacional, que l'ha dut a dos congressos d'Europa i els EUA com a convidada. Col·labora periòdicament en la revista *Icon (El País)* i al diari *El Correo*. Ha treballat per al diari *Ara*, *Sàpiens*, *Panenka*, *Washington Post* i *Los Angeles Times*, entre altres publicacions.

Quina influència té la papereria del pare en la teva formació?

—Sempre he tingut revistes a mà quan les

he volgut, cosa que em van permetre llegir molts còmics. No tenia la limitació de comprar-ne només un. Un dels objectius com a professional de la

il·lustració és sortir a les revistes i als dominicals. Ho he aconseguit, arran de veure-ho tota la vida.

—Què et va aportar Blau Estudi d'Art, l'acadèmia de dibuix de la mare?

—Poder anar a dibuixar des dels tres anys, es nota. Vaig aprendre totes les tècniques i saber dominar els estils i temes, fet que després em va donar moltes oportunitats. Vaig adquirir uns recur-

sos que m'han ajudat a nivell professional, sobretot al començament. Vaig estar uns anys ensenyant nens, el que em va servir per connectar amb la seva creativitat, que m'ha inspirat a l'hora de fer feina per un públic infantil. La seva mirada és més pura i sense prejudicis.

—Als inicis, quins van ser els teus referents en el dibuix?

—Havia copiat molts Mortadelos i As-tèrix, i llibres tipus *Dónde està Wally?*. També vaig començar a copiar cobertes de llibres i dels dibuixos animats que més m'agradaven. De caricaturistes, copiava el Vizcarra de l'*Avui*, ja que me'l guardaven els tiets de la mare.

—Quan i per què vas començar la teva col·laboració amb **El Pou de la gallina**?

—Vaig entrar-hi als setze anys, quan em va fitxar Joaquim Noguero. Un dia que es passejava per l'acadèmia va demanar qui volia col·laborar al **Pou**. Vaig començar a fer una tira còmica d'un acudit de tres vinyetes, amb un personatge que portava una cua, propi de l'època. No soc ninotaire ni dibuixant de còmics sinó il·lustradora. En aquest sentit vaig fer una butaca que acompanyava un tema que normalment no estava acabat d'escriure quan jo l'havia d'il·lustrar, de manera que era genèrica. Ara em sento més còmode tot fent la il·lustració del *Qui no coneix* del senyor Ramon. M'agrada fer caricatures, però no guions ni d'editoria gràfica. També vaig col·laborar amb *El Còmic de la Premsa Comarcal*, que sortia com un encartat amb el **Pou** i hi feia un còmic. Al **Pou**, també des del 2008, participo anualment en el calendari, amb una de les il·lustracions que representen les quatre estacions de l'any, des de quan la revista va encetar la col·laboració amb Blau Estudi d'Art.

—Per què vas deixar el despatx Baraut d'arquitectura dos anys després d'entrar-hi?

—Des que vaig fer la carrera, sabia que volia dibuixar a totes hores. Al món de l'arquitectura hi ha molt de gestió. En un despatx petit, tothom ha de fer de tot. De jove, t'imagines que és bonic poder fer cases, però treballar d'arquitecte comporta molta burocràcia i poca creativitat. D'aquella etapa, quan estàvem restaurant una església, el que més m'atreia del plànol era dibuixar el retaule.

—Què et fa dedicar a les arts visuals?

—Hi ha molta gent que dibuixa de petit, però hi ha un moment que deixa de fer-

ho. Em va agradar molt i no vaig parar. Ha estat un fet natural des de ben petita poder invocar una idea en un paper. La vocació ve de crear-ho de zero, tenir-ne la capacitat i adonar-te'n. Pel que fa a les arts visuals, ho he intel·lectualitzat més perquè el procés és metòdic, però al final és com si dibuixés.

Videojocs

—Com vas entrar en el món dels videojocs i què t'aporten?

—És dels llocs on hi ha més feina i de seguida en vaig tenir un volum molt gros. És on la majoria comença la seva carrera. Inicialment vaig entrar en un joc de granges, on havia de dibuixar cent vehicles i els cultius dels tomàquets en diferents estadis de creixement. En total, gairebé 400 dibuixos, que m'aportaven un sou raonable, treballant des de casa per a una empresa bagenca. Després, al 2010, vaig entrar com a autònoma en una empresa d'EUA, Disruptor Bearn, que va ser absorbida per Titting Point, on estic ara. Buscant per internet vaig trobar una borsa de treball on line, on es tractava d'enviar el currículum i fer una prova, i se'm van quedar per entrar a *Joc de trons*. En vam fer un d'específic i ara treballo per a l'empresa de videojocs Star Trek, especialitzada en jocs de sèrie. Quan surt un personatge nou o un objecte com una pistola o una samarreta m'encarrego de fer un dibuix bonic, que em suposa una entrada regular de diners. Els videojocs són una feina més d'artesania que m'ajuda a descansar una mica de la part creativa. Aquest canvi de ritme em dona força després quan he de fer una feina més de pensar, per mantenir una mica la tècnica de realisme, dins d'un fons de perspectiva i de materials.

—Què remarcaries de les portades dels àlbums de música?

—Quan al principi em vaig dedicar al disseny gràfic ho combinava amb fer cobertes per a discos. Volia conèixer molt el projecte i agafar-ne l'essència, per plasmar-ho de la millor manera d'una forma comunicativa, per tal que hi hagués impacte. Fer una coberta es tracta d'una feina que també és comercial i que busca atreure l'ull. Aquest cridar l'atenció també es dona en les cobertes de llibres. Les portades més significatives dels àlbums de música són unes de noruegues que vaig fer pels grups Starofash i Ihsahn, a qui ajudava també amb el disseny gràfic i de samarretes. A Catalunya, hi ha el grup Foscor, que encara funciona, per als que també he fet cobertes.

—Has fet portades d'àlbums d'artistes com Markus Reuter i Stick Men, oi?

—Sí. Reuter és un guitarrista alemany i el conjunt Stick Men, són membres dels històrics King Crimson que segueixen tocant. Al bateria i al baixista se li ha ajuntat el guitarrista Reuter per formar un altre grup, per al qual he fet algunes portades i papers de gira. En aquest cas s'ajunta la caricatura amb les portades, perquè volien sortir ells.

—I pel que fa als cartells?

—Els primers van ser per la Federació Catalana de Futbol, després algun de la Fira Mediterrània, de la Festa Major de Manresa o els premis Enderroc del 2022.

—I també cobertes de llibres, oi?

—Són els que estic fent més darrerament. Vaig començar per les cobertes d'Edicions 62, amb el llibre d'Agustí Pons, *Zuric 1917. Lenin, Joyce i Tzara*; d'Edicions L'Albí, *Feliç confinament*, de Carles Claret, dos per al Círculo de lectores, amb un estil neutre... També per l'editorial Mai Més, especialitzada en ciència ficció, per fer una antologia que comença amb *Barcelona 2059* i a partir d'aquí, conjuntament amb Raig Verd, van fer *Dune* i enguany aquesta editorial publica *Les dotze direccions del vent*, d'Ursula K. Le Guin, on l'interior també és il·lustrat amb cadascun dels dotze relats. I també remarcaria la Col·lecció Georges Simenon, amb Anagrama i Acantilado, del 2021 a l'actualitat.

—Què et consideres més, il·lustradora o caricaturista?

—Ostres! Les dues coses per igual. Depèn del dia.

Il·lustradora de premsa

—Com valors les teves publicacions en premsa?

—M'agradaria que hi haguessin més oportunitats de treball a la premsa. Ara mateix faig una col·laboració mensual a *El País*, des del 2018, en el suplement *Icon* de moda masculina, en la columna del Jordi Costa Vila, on faig la il·lustració del personatge que tracta. I una altra a *El Correo* de Bilbao i les dues feines m'agraden bastant. En el cas basc, és una secció de política internacional, bàsicament de l'Orient Mitjà i l'Àfrica, on hi ha dos personatges que ara he tingut l'oportunitat de conèixer. Estaria bé tenir més feina d'aquest estil.

—Com van els concursos d'il·lustracions en premsa?

—Vaig ser jurat del World Press Cartoon 2019, a Portugal, al costat d'un dels caricaturistes millors del món, el brasiler Loredano, que havia dibuixat a *El País* a la secció de literatura. Són una sèrie de concursos que es fan arreu del món so-

—Què vol dir que fas retrats constructivistes, vectorials i geomètrics?

—En el dibuix de tècnica digital hi ha dues branques: la vectorial, quan s'utilitza la geometria i els vectors o fletxes. En realitat, quan deses l'arxiu a l'ordinador, cal obeir unes instruccions. Així, una imatge *rasteritzada* té poca informació a nivell d'arxiu, només píxels de colors. L'altre sector de la creació visual de la il·lustració és en polígons i línies. Pel que fa al constructivisme, construeixo per exemple la cara, amb circumferències o semi i triangles ajuntats per obtenir el dibuix. Tinc un parell de referents, però en general aconseguixo que sigui bastant cognoscible la feina, sobretot les caricatures, que s'identifiquen bé.

Referències

—Que t'aporta cadascuna de les teves referències?

—Un referent clàssic és Al Hirschfeld, caricaturista jueu de Nova York del segle XX, que feia il·lustracions en línia per a diaris i pertanyia al món de la farandula, teatre o cinema; l'israelià Hanoch Piven dibuixa caricatures amb objectes que troba a casa seva, per exemple un Boris Ieltsin fet amb talls de mortadel·la perquè fa servir materials inesperats per

cant l'empresa de videojocs Star Trek, que em van fer la prova d'estil. Inicialment treballaven a través de l'empresa Disruptor Bearn, però ara se l'ha menjada Tilting Point. M'encarreguen el que he de dibuixar i em diuen el pressupost que hi ha perquè fins i tot paguen les proves. Ho vaig fer i em va anar bé. Soc l'encarregada de fer les icones digitals de cada personatge, que té dos o tres cromos associats. Ara soc fan de la sèrie i a més a més faig els dibuixos.

—Com són els congressos de caricaturistes del món als quals has assistit?

—He estat amb dos com a convidada a Viena, d'àmbit europeu, i als EUA a nivell mundial. És una trobada de tres o quatre dies on es fan una sèrie de conferències i de tallers i la resta d'hores, els que han pagat la inscripció, dibuixen una sèrie d'obres que es presentaran després en un concurs intern. En les conferències vaig parlar de la feina i de les interioritats del meu procés, per si altres professionals trobaven aspectes del meu estil que els poguessin aplicar en les seves caricatures. Més enllà de com dibuixes també és important com observes, aspecte que també es pot transmetre.

—Per Sant Jordi vas participar en la publicació de *Caricaturistas de profesión*, un llibre editat a Madrid. Com va anar la presentació?

—Bé. Es va fer a la Feria del Libro de Madrid. És una antologia considerada la millor dels caricaturistes de la premsa espanyola, on surto. L'editorial Nórdica ens ha fet bastants actes de promoció, amb una presentació a Barcelona. A Madrid vam fer-hi conferència i firma del llibre.

—Darrerament, també has treballat per a la marca Bayer?

—Sí, perquè trobo que és una aplicació interessant de la pròpia feina. He fet il·lustracions d'alguns dels seus medicaments com la propalgina, propalcap i propalnatur. Després ho puc veure en alguna capsula d'una farmàcia, en armaris d'algunes cases o en la meua pròpia farmaciola. Va néixer arran d'un projecte puntual que va conèixer l'estudi de comunicació que treballa per Bayer, que es va assabentar de la meua feina a través d'*El País*. Els va agradar la senzillesa de les formes dels dibuixos i van voler que ho traduís en un nou personatge de cara als desitjos de la farmacèutica interessada en les formes geomètriques.

«Treballa per a Bayer perquè és una aplicació interessant de la pròpia feina. He fet il·lustracions de medicaments que després puc veure en la meua farmaciola»

bre el dibuix editorial a la premsa, com fan Manel Fontdevila o Ferreres. Érem quatre membres que avaluàvem tant la part de ninotaires com la de caricatura. Enguany vaig ser *plata* amb la caricatura al World Humour Awards, que s'organitza a la regió italiana de l'Emília-Romanya i al 2019 havia estat bronze.

—També has treballat per a *Los Angeles Times*?

—Un cop, però queda bé en el currículum. Estic dins l'àlbum d'una agència de representació als EUA que em van encarregar la il·lustració d'un conte. El diari va preguntar per mi i els va demanar per una il·lustració en concret.

—Quins són els trets més significatius dels teus dibuixos?

—Les formes, els colors contrastats i els efectes de llums i ombres, que es diuen degradats, quan un color passa a un altre dins la mateixa forma, que em permet aconseguir volum, malgrat que les formes són planes.

expressar efectes sorprenents. Joaquín Aldeguer, alacantí que treballa a l'ABC, és molt bo buscant les semblances. El nord-americà Charley Harper no és caricaturista, sinó que era il·lustrador que feia servir figures geomètriques per dibuixar animals. Scott Partridge també fa il·lustració de fauna. Robin Davey és il·lustrador que també fa ocells i treballa amb geometria; i Maite Franchi, il·lustradora que fa servir els colors per donar efectes de volum.

—Com va ser que formessis part de l'anuari d'il·lustracions de 2022 de la revista *Communication Arts*?

—Vaig decidir presentar-me i em van acceptar per a la il·lustració de la coberta de l'edició catalana del llibre *Dune*. La revista decideix quins 70 mereixen figurar dins de l'anuari.

—Què significa formar part de l'equip d'*Star Trek*?

—Com que no coneixia la sèrie, vaig haver de mirar-la. Vaig entrar-hi mitjan-

Ambaixadora

—Com vius el fet de ser ambaixadora de Manresa?

—Està molt bé i em va fer molta il·lusió que m'ho diguessin. Quan em fan entrevistes als mitjans internacionals sempre dic que vaig néixer a Manresa, tot i que ara visc a Barcelona. Penso que és una bona excusa per posar Manresa al mapa. Quan veig el nom d'alguns dels altres companys, penso què hi faig allà al mig!

—Te'n fan moltes, d'entrevistes?

—Darrerament, si. *Página dos*, de TVE, pel llibre *Caricaturistas de profesión*, de la mateixa televisió a *Primera página*... A la Xarxa de televisions locals i al Canal Taronja de Manresa...

—Com valors la campanya Manresa 2022 Transforma?

—Amb la pandèmia pel mig va perdre força. Bona part dels actes van estar bé i penso que de mica en mica va creixent el nom i la popularitat de la ciutat. És una bona fàbrica de ments creatives. Per exemple, que el direc-

tor del Liceu sigui de Manresa ajuda a recordar la ciutat per alguna cosa més que un passat industrial brillant.

—Per acabar, tens algun projecte immediat?

—Està a punt de sortir *El petit Sàpiens*, que edita uns llibres sobre la biografia d'un personatge històric. M'ha tocat el de Mary Anning, una paleontòloga oblidada del segle XIX, tot i ser la precursora de la trobada, anàlisi i classificació dels fòssils. En les 48 pàgines previstes hi haurà 24 il·lustracions.

el perfil

Maria Picassó Piquer neix a Manresa, l'1 de març de 1983. De pares manresans, el Jaume portava un quiosc de diaris i revistes al carrer Martí i Julià i l'Assumpció dirigia l'escola de dibuix Blau Estudi d'Art, fins que es va jubilar. Des de la llar d'infants fins a final de Batxillerat estudia a la Joviat, on se li desperta l'interès pel dibuix: "Els professors em deixaven que els dibuixés, perquè tenia la capacitat de treballar i estar atenta". Del 1996 al 2001 practica el còmic i la il·lustració al Blau Estudi d'Art. El 2001 comença els estudis d'Arquitectura Superior a l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona, que acaba el 2008, amb un projecte sobre la realització d'un centre cívic al barri del Raval. Començar a treballar en el despatx de l'arquitecte Baraut, a mitja jornada, durant dos anys, quan s'adona que la seva veritable vocació era la de dibuixant. Al començament, fins i tot havia fet invitacions per a casaments. Autodidacta amb el disseny gràfic, des de joveneta havia fet pàgines web i quan internet va començar a desenvolupar-se tenia coneixements per complementar els estudis. També feia caricatures per a particulars. Quan entra en contacte amb els videojocs s'anima i deixa el despatx d'arquitectura. Viu a Barcelona des del 2011, quan s'hi va traslladar amb el seu marit, el segovià Jaime Díaz-Otero, que és enginyer informàtic i treballa en la indústria musical.

Del 2013 al 2019 treballa per Game of Thrones: *Ascent*. A Star Trek: *Timelines*, del 2016 fins a l'actualitat, i a The Walking Dead: *March to War*, del 2017 al 2019. Treballa força temps fent caricatures i en paral·lel d'il·lustradora. Entre els seus treballs remarcuem els inicials d'animació des del 2007 amb peces animades per a la sèrie *Los Algos*; il·lustra tres capítols del *Diario del Último Hombre*, el 2011, i el guió de color dels títols de crèdit de la sèrie *Leyendas* de Netflix, del 2017. Són importants les cobertes de llibres del Círculo de Lectores i Catherine Banner (2017), *La isla de las mil historias* i *La luz de la noche*. També del 2017, *Zuric, 1917*. *Lenin, Joyce, Tzara*, de Pòrtic. *Los túneles*, de Greg Mitchell. Del 2018, *Voluntad*, de Jeroen Olyslaegers, de Seix Barral. Del 2020, *Catalunya contra Castella*, d'Anton Sieberer, Edicions 62, i *Cuadernos. 1957-1972*, d'E. M. Cioran, de Tusquets Editores. El 2021, *Dune*, de Frank Herbert, de les editorials Mai Més i Raig Verd; la col·lecció Georges Simenon, d'Anagrama i Acantilado; *Barcelona 2059: Ciutat de posthumans*, amb diversos autors, de Mai Més; *Feliç confinament*,

de Carles Claret, Edicions de l'Albí, i *Psalm per als construïts en terres salvatges*, de Mai Més. Pel que fa als llibres il·lustrats: *El Papel Amarillo*, de Charlotte Perkins Gillman, de Bestia Negra, el 2017, i *Les dotze direccions del vent* d'Ursula K. Le Guin. En llibres de text: *Tarantella*. Pearson, 2012 i *Música Primària: 1, 2, 3, 4, 5 i 6*, de McGraw-Hill, 2014. En llibres recopilatoris: *Reinas de la ilustración española del siglo XXI*, de Norma editorial, el 2019, i també *Ani Trime's Little Book of Affirmations: 52 Illustrated Practices for a Peaceful and Open Mind*. Storey Publishing LLC, 2019, i *Caricaturistas de profesión*, de Nórdica, 2022.

Pel que fa als cartells, comença el 2015 amb la Copa Catalunya de Futbol Masculí, que repeteix els anys 2016 i 2017, i també el Catalunya-Tunísia del 2016 o el Catalunya-Brasil de Futbol Sala masculí, el 2017, any en què es responsabilitza del cartell de la producció teatral *White Rabbit Red Rabbit*. Retornant al 2016, fa KBOOM Jornades de còmic i autoedició. El 2018, Gira Stick Men (amb membres de King Crimson). El 2019, Chess (Notodden Kulturskole production) i la Fira Mediterrània de Manresa. El 2020, Les Misérables (Notodden Kulturskole production), la Festa Major de Manresa i Reimagining Human Rights, Fine Acts. El 2021, We Will Rock You (Notodden Kulturskole production) i és finalista al Ted Countdown Artists for climate, i el 2022 Jesus Christ Superstar, i els premis Enderrock. Ha il·lustrat diverses revistes espanyoles com ara *Panenka*, *Tapas*, *Forbes*, *El Diario*, o *Volata*; americanes, com *Fast Company*, *Delish*, *Barron's* o *Exaggerated Features*; la mexicana *Tec Review*; o la suïssa *Zwoelf*. Ha fet una exposició individual, *21 arquitectes del segle XX*, al COAC de les comarques centrals de Catalunya i vuit de col·lectives. Entre els seus clients comercials actuals hi ha: Bayer, Orbit, Vodafone, Tram, Federació Catalana de Futbol, Grupo Prisa i Iberdrola.

Delit d'estels

I

Vent desbocat de tempesta
sacsa l'arbre solitari
del turó, perduda testa
per laberint de desvari.

¿Qui et recorda del temps clar
quan la llum t'amorosia
i l'aire et feia jugar
amb mirallets d'harmonia?

A la llinda del verger
morí el perfum de les roses
des del punt en què es perdé
un gest bell de mans descloses.

No hi ha enlloc colors de festa,
i l'arbre proclama el dol
abatut per la conquesta
de sentir-se ara tan sol.

Lluís Calderer

Josep Morral

Un Tocats de Lletra per a l'acolliment

Del 18 al 30 d'octubre se celebrarà en diferents espais de la ciutat el festival Tocats de Lletra, que enguany arriba a la setzena edició, amb el lema *Acollits*.

Redacció

No és casual que el Tocats d'aquest any hagi escollit com a eix conceptual l'acolliment, coincidint amb una de les premisses de l'any ignasià i amb una realitat social cada vegada més abocada a la intempèrie. Però així com podem acollir persones que fugen de la guerra, la misèria o la fam, el festival Tocats de Lletra –de fet, com ha fet sempre– també acull veus d'altres cultures, sensibilitats i generacions diverses, amb l'objectiu final de fomentar el gust per la lectura en general i per la poesia en particular.

El programa s'iniciarà amb un col·loqui entre diferents escriptors que debateran sobre els seus paisatges literaris de la Catalunya Central. Sota el títol de *Paraules que acullen paisatges*, hi prendran part els novel·listes Pilar Codony, Ferran Garcia, Raül Garrigasait i Joan Jordi Miralles. S'oferiran també converses amb narradors i poetes, bé sigui en format de club de lectura o presentació de llibre. La poeta i traductora romanesa Corina Oproae i l'escriptora osonenca Cristina Casas Mata visitaran els clubs de lectura del Casino i Les Bases,

respectivament, i l'escriptor i novel·lista valencià Manuel Baixauli conversarà sobre la seva obra a Pessics de Lletra. En l'apartat de presentacions, l'escriptora vigatana Sara Rouri El Mansouri parlarà del seu primer llibre *Desenllaços*, i el mateix faran els novel·listes Juan Tallón (*Obra maestra*) i Biel Mesquida (*Encarnacions*); els poetes Xevi Pujol Molist (*Tremola's*) i Pau Rodríguez (*Casset-te*), i els autors de literatura infantil i juvenil, Sebastià Serra (*Estels i formigues*), Vanesa Amat (*Abecedari de cel i terra*) i Pep Molist (*Rastellera de colors*). També presentaran les seves novetats els joves poetes Carla Marco Sellés, Eduard Olesti i Pepe Sanz, guardonats recentment amb els premis Martí Dot, Amadeu Oller i Joan Duch. Qui vulgui podrà sentir-los recitar a l'Espai Plana de l'Om, en el marc de la *Darrera fornada*.

Recitals

Una de les activitats més destacades de cada any són els recitals de poesia. En primer lloc perquè la poesia és el gènere central del festival i segonament perquè des de l'organització sempre s'ha considerat que la millor manera de difondre-la és, sempre que sigui possible,

a través de la veu dels mateixos poetes. Per aquesta raó, i per estimular l'interès i la creativitat del públic jove, enguany seran els poetes els que visitaran els centres educatius i faran sentir les seves veus a l'aula. El mateix dia, però a la tarda, aquests tres poetes: Marçal Font Espí, Josep Pedrals i Eli Sanz oferiran un recital conjunt, intítulat *INSpirats*, a l'Ateneu Les Bases. També diran els seus versos l'escriptora valenciana Begonya Pozo, convidada d'aquest any a la Nit Estellés; les poetes Alba Cid, Berta Piñán, Itziar Ugarte i Antònia Vicens (*País Petit*), i les poetes participants en el recital de cloenda, *Dones que acullen paraules*: Laia Noguera, Vinyet Panyella, Teresa Pascual i Lucia Pietrelli, que recitaran acompanyades de les músiques Chiara Giani, Olga López i Maria Ribot.

Dels recitals poètics realitzats per altri, destaquen els d'homenatge a Joan Fuster, de qui enguany es commemora el centenari del seu naixement: *Els homes han parlat en versos sempre*, a càrrec de Josep Pedrals, i *Una llavor sota la llençua*, amb Marta Millà i Pau Vidal; la recitació de poemes de Gabriel Ferrater, *Fil de memòria*, per l'actor Pere Ar-

Exercicis poc espirituals i una excepció, Companyia teatral dels Carlins (foto: Àlex Gómez)

quillué; la conversa i la lectura de poemes de Pier Paolo Pasolini, amb Jaume C. Pons Alorda i Xavier Valls; els poemes antibèl·lics de *No hi haurà una altra fi del món*, amb la veu de Laura Conejero i la música de Rusó Sala; i també un nou muntatge de la Companyia Els Carlins. En aquesta ocasió, basat en poemes d'autors contemporanis a Ignasi de Loiola. Mentre el futur sant escrivia els seus Exercicis Espirituals, a Catalunya i arreu d'Europa els i les poetes escrivien sobre l'amor com a font

de plaer i patiment. D'aquí el títol de *Exercicis poc espirituals i una excepció*.

Altres propostes

Més enllà de les presentacions de novetats, les converses amb poetes i escriptors i les lectures poètiques el programa també inclou propostes que combinen la poesia amb el teatre, com *Piscina poesia*, a càrrec de la Genovesa de Narratives Teatrals, i també *Com nos tornem*, una producció de Bubulina Teatre, amb l'actriu Gisela Figueres. Les arts plàs-

tiques, la fotografia i el cinema també hi són presents a través de la poesia visual de Mariona Farreras (*Passi el que passi*, a l'Ateneu Les Bases); l'exposició *Miralls de Fàbrica*, a partir del poemari homònim de Miquel Martí i Pol i amb la participació de l'alumnat de l'Escola d'Art de Manresa; la mostra fotogràfica *Acollits*, de Foto Art, en què la imatge i la paraula s'inspiren mútuament; i la projecció, per part de Cineclub, de la pel·lícula *Flee*, del director danès Janas Poher Rasmussen, un film d'animació

LLIBRERIA – PAPERERIA
RUBIRALTA 100 anys

Born, 24
08241 Manresa
Tel. 938724130
rubiralta24@hotmail.com

EDICIONS SELECTES
LLIBRES PARCIR

▪ Àngel Guimerà, 74
▪ 08241 Manresa
▪ Tel. 93 873 38 82
▪ www.parcir.com
▪ parcir@parcir.com

on es narra la història real d'un refugiat afganès a Dinamarca.

La proposta més multidisciplinària d'aquest Tocats tal vegada sigui l'acció poètica que presentaran els artistes Gerard Altaió, Jesús Galdón i Ester Xargay en el marc de la instal·lació artística *El que diuen els arbres, callen les pedres*, a l'Espai Memòries de la plaça de la Reforma. D'acollits també van ser-ho els escriptors catalans que, arran de la guerra civil, van haver de refugiar-se a l'estranger. Per això la Biblioteca del Casino dedicarà un espai per recordar els poetes a l'exili. I al llarg de diversos dies, coincidint amb el festival, la poeta i artista visual Ariadna Torres Giménez oferirà un taller creatiu al Casal de les Escodines amb la idea d'experimentar amb imatges i paraules, a l'entorn de la idea de l'acolliment.

En l'apartat d'actes que es duran a ter-

me acabat el festival, però presents també en la programació, cal fer esment de la presentació del llibre *Entre Barcelona i Saramago*, en el qual l'estudiós Joan Morales aplega entrevistes i parlaments de l'escriptor portuguès, del qual se celebra el centenari, fets a la capital catalana; i també l'*Slam poetry Manresa*, un certamen poètic en què els participants reciten poemes propis, durant un espai de temps limitat i amb el públic com a jurat, que té tant en compte els textos com la interpretació.

I com ja és tradició, el festival es clourà amb el *Cercatasques poètic*, un recital múltiple i itinerant per diferents espais del centre històric. Amb l'acompanyament musical de Magalí Sare i Darío Barroso, enguany hi participaran els poetes Eduard Sanahuja, Laura López Granell, Cecília Navarro, Carles Dachs Clotet, Raquel Casas Agustí i Joan Duran i Ferrer.

Nit Estellés

Enguany la Nit Estellés tindrà una significació especial. Fa uns mesos l'Ajuntament de Burjassot va dissoldre la Fundació Estellés, encarregada de catalogar i difondre l'obra del poeta valencià. Ara, la família del poeta, amb el suport de la Generalitat valenciana i de diferents entitats culturals del país, malda per aconseguir tots els suports possibles per tal de crear una nova fundació que aculli tota la documentació del poeta i un centre d'estudis. La Nit o el Sopar Estellés se celebra des de l'any 2009 en una cinquantena d'indrets del País Valencià, les Illes i Catalunya. La majoria de celebracions, consistents a recitar espontàniament versos del poeta de Burjassot, es duen a terme al llarg del setembre, coincidint amb el mes de naixement de Vicent Andrés Estellés, del qual l'any vinent es commemorarà el trentè aniversari de la seva mort i el 2024, el centenari del naixement.

lèxic a la manresana

Una boira anomenada 'manresana'

Jaume Puig

En el reportatge sobre El parlar de Manresa, publicat l'abril del 2020, parlàvem de mots que porten el gentilici de *manresà* o *manresana*. És el cas de varietats de plantes, com la *col verda manresana* o la *mongeta manresana* –que el Diccionari Català Valencià Balear (DCVB) defineix com a «fàcil de coure, però menys fina que les ordinàries». Hi podem afegir els nuclis de població d'arreu del país que porten el nom de la ciutat, especialment en la forma de la Manresana, com ara a Juneda, Sant Ramon o els Prats de Rei, on es conserva la característica torre cilíndrica de l'antic castell. Segons explica Joan Corominas en el seu *Onomasticon Calanoiae*, el nom és un abreuïment de la *Torre Manresana*: «Eren torres fortificades, guarnides de cavallers *manresans*, en protecció contra els moros leridans».

Però avui volem parlar especialment dels noms dels vents. La filòloga navassenca –més exactament, de Sant Cugat del Racó– Maria Estruch i Subirana va publicar l'any 2003 el llibre *Els noms populars de núvols, boires i vents del Bages*, editat pel Centre d'Estudis del Bages. Es tracta d'un estudi interessant, que recull el treball de camp fet amb informants de diferents poblacions del Bages, i que com-

plementa altres estudis fets per Albert Manent i col·laboradors seus, sobre els noms dels vents en altres comarques catalanes. Ens fixarem en els més relacionats amb la capital de la comarca. Tant a Manresa com a la resta de poblacions del Bages, Estruch recull el vent *serè*, que el DIEC defineix com a «vent sec, que ve del nord-oest o de ponent», i que el DCVB localitza a la Segarra i a la Conca de Barberà, com a comarques més properes. A Sant Mateu de Bages, Estruch hi recull la dita «El Llevant la mou i el Serè la plou». També recull com a usat a Manresa i comarca el mot *manxada* de vent, que no consta al DIEC, però sí al DCVB, però localitzat al Ripollès i a Menorca. I a Castellfollit del Boix li expliquen que de la boira que puja de la banda de Manresa però no acaba d'arribar al poble en diuen *la manresana*.

Podeu fer arribar les vostres aportacions a elpou@elpou.cat o via Twitter, amb l'etiqueta *#bagesisme*.

La roda hidràulica de cal Domingo Andreu (1988)

J. S. Foto: Arxiu Jaume Soldevila

A la foto observem les autoritats municipals el dia de la inauguració de la roda al Guix el 21 de febrer del 1988, dins els actes de la festa de la Llum. D'esquerra a dreta: Jordi Rodó, Simeó Selga, Santiago Morros Llobet, que més endavant va cobrir la roda amb una capa de polièster, Ramon Roqueta (exalcalde i pregoner de la Llum 1988), Juli Sanclimens i Jaume Soldevila, entre d'altres. La roda hidràulica és de finals del segle XIX com demostra la gran quantitat de cargols de ferro que porta. El director de l'Arxiu Comarcal del Bages, Marc Torras, va publicar a la revista *Dovella* núm. 130, el 2021, un article on remarcava que la roda havia quedat al descobert arran de l'enderroc de la fusteria Andreu i explicava que, «alimentada amb aigua d'un ramal de la Séquia, a inicis del segle XX havia servit per moure la maquinària del taller». L'arquitecte tècnic Jaume Soldevila Ribera té interès a aclarir com va anar que la roda es quedés a Manresa: El 1987, quan l'empresa Excavacions Vilà va començar l'enderroc al solar on hi havia hagut la fusteria Andreu, entremig de dues parets, els va sortir l'esmentada roda. A l'època, Soldevila era tinent d'alcalde d'Obres i Urbanisme de l'Ajuntament: «vaig entrevistar-me amb Lluís Vilà, propietari de l'empresa de l'enderroc, amb qui tenia bona amistat. Em va comentar que la roda ja l'havia emparaulat i tractat el preu, per portar-la a Capellades». Soldevila precisa que li vaig proposar «que la roda es quedés a Manresa, i ell com a bon manresà, 'em va respondre': «si te l'emportes, jo la dono a la ciutat». Així ho van fer.

L'alcalde de l'època, Juli Sanclimens, conjuntament amb Jaume Soldevila i Josep Alabern, gerent d'Aigües de Manresa, van posar fil a l'agulla per col·locar-la a la barriada del Guix, «davant del Palau Firal», com a monument al costat d'un ramal de la Séquia. Un cop repassada i restaurada, el dia del seu trasllat es va mobilitzar la guàrdia urbana motoritzada per acompanyar un camió amb la roda posada horitzontal sobre la caixa. Soldevila recorda que «sortia per cada costat un sector circular de la roda», durant tot el recorregut, que es va iniciar des de ca l'Andreu a la carretera de Cardona, passant per San

Domènec, la carretera de Vic, amb la pujada Roja fins a arribar al lloc de la instal·lació. En realitat, la van situar al costat de la fàbrica del Guix, per iniciativa d'Aigües de Manresa. Josep Morros, fill del propietari de la fàbrica, precisa que es va col·locar a tocar de la tanca, just al punt de la sortida del canal de la Séquia. Més tard, es va reubicar uns metres més enllà com a part d'un parterre de la carretera. Per estètica, la roda es va muntar al revés del sentit de l'aigua. El fet d'estar a la intempèrie ha anat produint un desgast de la fusta original. L'any 2005 es va col·locar al costat de Can Font, on hi ha el Centre de l'Aigua, on es pot veure actualment.

www.guiamanresa.com

GUIA CULTURAL, SOCIAL I COMERCIAL DE MANRESA I LA CATALUNYA CENTRAL

TEATRE. Joan Morros

‘L’oreneta’, una obra que fa pensar

Si amb *El sopar dels idiotes*, la primera obra del Toc de Teatre del Kursaal, ens vam fer un tip de riure, amb la segona, *L’oreneta*, ens farem un tip d’emocionar-nos i potser de plorar. Una trobada, aparentment fortuïta, d’un noi que vol assajar una cançó amb una professora de cant és la trama que transcorre al llarg de noranta minuts. Emma Vilarasau i Dafnis Balduz són els dos protagonistes d’aquest muntatge, que és un clam contra la intolerància. L’obra, que ha estat traduïda i representada en diferents països, acaba de rebre els Premis a la Millor obra teatral i a la Millor autoria. Teatre que fa pensar, dirigit pel calafi Josep M. Mestres i que podrem veure al Kursaal els dies 22 i 23 d’octubre.

ART. Maria Camp

Natura viva

Aquest mes us proposem un projecte artístic que té lloc a Manresa i a altres ciutats simultàniament: *Natura viva. Musa i mimesi*, una producció de la Xarxa Transversal d’Activitats Culturals comissariat per Carolina Grau, que connecta 10 ciutats amb 10 artistes per convidar-los a explorar la geografia local i reivindicar el valor de la natura com a font d’inspiració i espai de diàleg a partir de la recerca i coneixement del territori. A Manresa hi trobarem l’artista Júlia Mariscal amb una instal·lació i una performance inspirades en la gravetat i la levitat, dues forces oposades presents en el món vegetal que tendeix a elevar-se cap al cel i alhora s’enfonsa arrelant a terra. Una instal·lació que combina dibuixos i escultura, que serà l’escenari de la performance el 5 de novembre. I en la qual juga amb la importància dels materials com l’aigua, la llet, les cendres i el tronc cremat com a símbols i aposta pel seu caràcter inestable i dúctil per transformar-los. La resta d’artistes i ciutats que formen part del projecte i que es podran visitar durant la tardor són Noela Coveló a Tortosa, Toni Crabb a Vilanova i la Geltrú, Martin Llvanneras a Reus, Anna Malagrida a Olot, Eulàlia Rovira a Girona, Miranda Pastor a Olot, Àngels Ribé a Mataró, Rosa Tharrats a Sant Cugat del Vallès i Pep Vidal a Figueres.

CINEMA. Laura Vidal

‘Un año, una noche’

París de nit, 13 de novembre de 2015. Dues figures caminen sense rumb en una seqüència entre màgica i inquietant. Surt el sol, ells es lleven i sembla un dia normal però no, la seva vida ja no tornarà a ser la mateixa. Estrenada al Festival de Berlín i arribada a Manresa de la mà del Festival Clam i del seu director, el català Isaki Lacuesta, ens explica la història de Céline i Ramón, unes de les moltes persones a qui una nit de concert a la Sala Bataclan de la ciutat de la llum els va canviar la vida. Per què nosaltres? Per què aquí? En un interessant exercici que fuig de la morbositat i el sensacionalisme, i desdibuixant la línia temporal dels fets, la pel·lícula ens trasllada endavant i endarrere en la vida de la parella mentre es fan aquestes i moltes altres preguntes. Som supervivents? Com podem viure a partir d’ara? Céline ho té clar: aquí no ha passat res, som més forts que l’horror i seguim endavant. Ramón en canvi no, la por d’oblidar el que ha succeït i les ganes d’entendre el perquè el torturen fins que, inevitablement, es filtren en la convivència de la relació. Ni és un documental sobre terrorisme ni tampoc un relat moralitzant, senzillament o complicadament, es tracta d’un viatge dur per les emocions i els sentiments del trauma i com, cadascú a la seva manera, ens enfrontem a la vida després del desastre.

VINS. Marc Maldonado, sommelier d’Oller del Mas

V.N.D. (vi bullit), anyada 2017

La recuperació del vi bullit al Bages és un homenatge al nostre territori i patrimoni de la nostra cultura. És per això que Oller del Mas, com a tribut, elabora un vi a través de la seva varietat principal, el picapoll blanc. En el procés d’elaboració, es bull el most en un bullidor de pedra, per concentrar-lo un 50% i es transforma la fermentació espontània amb un llevat autòcton. L’envelliment es du a terme en barrica de fusta vella de roure francès de 300 litres, durant 4 anys. Posteriorment s’embotella sense filtrar ni clarificar i s’envelleix un mínim d’un any en la mateixa ampolla. La nota de tast: color castany, fruit de la reacció de Maillard dels sucres al moment de l’ebullició. Nas molt complex, notes a criança oxidativa, dolçor i fruita pansificada. Les aromes terciàries com el cacau, la garrofa i l’herba seca hi són molt presents. En boca té una entrada densa, torrada i amb una dolçor abonada per l’acidesa. És un vi naturalment dolç, cosa que significa que no ha tingut addició d’alcohol.

Preu de venda: 50 euros

Antic cinema Olímpia

Lluís Virós. Foto: Francesc Rubí

PER SABER-NE MÉS:

- GASOL, Josep M., «Els Espectacles», a Manuel Riu (dir.), *Història de la ciutat de Manresa 1900-1950*, vol. III. Caixa de Manresa, 1991.
- JUNYENT, Francesc, *El patrimoni històric i artístic (dels orígens als nostres dies)*, volum s/n de la *Història gràfica de Manresa*, Parcir Edicions Selectes, Manresa, 1994.
- PUIGVERT, Joaquim M., *Josep Danés i Torras. Noucentisme i regionalisme arquitectònics*, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 2008.

A

vegades, els catàlegs de patrimoni serveixen per preservar elements destacats d'un edifici, com és el cas

de les façanes de l'històric cinema Olímpia quan es va enderrocar l'interior i es va substituir per un centre comercial. La façana principal és una de les més característiques del carrer Guimerà. L'edifici va ser dissenyat el 1926 en estil noucentista per l'arquitecte olotí Josep Danés i Torras –deixeble del santvicentí Bernat Pejoan–, amb diverses obres al Bages i autor del santuari de Núria o de l'església de la Mare de Déu dels Àngels de Barcelona, entre moltes altres. Es va inaugurar el 1927.

Les façanes donen als carrers de Guimerà i de Casanovas, i la més interessant és la principal, de composició clàssica, de dues plantes i golfes sota el terrat. Està ordenada simètricament amb cinc obertures per planta organitzades en

eixos verticals. A la planta baixa, hi ha tres portals d'accés al centre i dos òculs el·líptics als laterals. En la planta principal, que corresponia a l'amfiteatre, hi ha cinc obertures: tres grans finestres coronats per arcs de mig punt al centre amb balcons de balustres i dues finestres als extrems que a sobre tenen frontons triangulars i uns òculs més petits emmarcats amb motius vegetals. Entre els eixos hi ha uns bonics fanals de ferro forjat. A la planta de sota de la coberta, on hi havia la cambra de ventilació, hi ha un fris format per petites finestres separades per una o dues mènsules. La part superior està coronada per un capcer espectacular, amb una barana massissa que al centre té un medalló amb corona que conté el nom del cinema, flanquejat per dues grans volutes, dos pinacles i altres elements decoratius. Tot plegat, expressa un Noucentisme clàssic de caràcter monumental, típic dels teatres i cinemes de l'època.

El catàleg de Manresa protegeix la fa-

çana de l'edifici per la importància històrica i artística i com a referència en el paisatge urbà. Es tracta d'una façana amb un gran equilibri formal, referent de l'arquitectura monumental noucentista a Manresa, amb valors històrics socials i lúdics per als manresans. Es va inaugurar amb el nom de Pathé-cinema, era propietat de l'empresari Serramallera i tenia un aforament de 1.374 butaques. En aquells moments es van construir altres dos espais escènics, el teatre Kursaal i el Modern Palace, amb els quals va mantenir una forta competència. El 1935 es va encarregar a Josep Danés el projecte d'un nou escenari en estil *Art déco*, però al final el va realitzar l'arquitecte manresà Pere Armengou el 1936. Va tancar el 1984 i, a partir de llavors, el solar s'ha destinat a usos comercials, primer un centre comercial i, posteriorment, una gran botiga del grup Inditex. Aquesta nova construcció amb el manteniment i restauració de l'antiga façana va anar a càrrec de l'arquitecte manresà Anton Baraut.

Llorenç Capdevila

Eudald Tomasa

Camí interior

El manresà Jaume Bonvehí, caminant infatigable i lletraferit sensible, ha completat, aquest 2022, la publicació amb l'editorial l'Albí d'una tetralogia de poemaris inspirats en el Camí Ignasià («Camí Ignasià / d'ànima àrida i rude / i de cel clar»). Són quatre reculls d'haikus, aquells brevíssims poemes d'origen japonès que tenen només 17 síl·labes repartides en tres versos (5-7-5) i que, per tant, busquen el màxim impacte sensorial amb el mínim de paraules. Són d'aquella mena de textos que demanen molta més estona de reflexió que de lectura, més temps de silenci que de recitació. La recerca de l'essència a través dels mots.

L'aventura literària de Bonvehí va començar l'any 2019 amb la publicació de *Paraules callades*, que busca aproximar-se al silenci del Camí en el seu pas pels Monegres; després va aparèixer *Paraules alades*, que travessa la Rioja i Navarra, l'origen del Camí; a continuació va ser el torn de *Paraules forjades*, que s'endinsa en els boscos bascos; i finalment ha aparegut el volum que tanca la tetralogia, *Paraules traçades*, que recorre la part catalana del Camí. Cadascun dels quatre llibres, a més, compta amb il·lustracions (de traç fi i delicat, d'acord amb les paraules que acompanyen) de la Laura Estrada i amb un pròleg revelador del teòleg, jesuïta i antropòleg Xavier Melloni.

No cal dir que, en literatura, la brevetat és exigent i arriscada. En el cas de l'haiku, el poeta s'ho juga tot en només 17 síl·labes. És la síntesi portada a l'extrem. La recerca de l'essència amb voluntat de commoure. Cada paraula ha de tenir ànima pròpia i ha de convertir-se, després d'un ardu procés de destil·lació, en transmissora de l'ànima de l'autor. I Bonvehí supera el repte i comparteix, amb poques paraules, la naturalesa bàsica dels seus sentiments, de les sensacions, dels pensaments, del paisatge que li omple els ulls i l'ànima mentre recorre el Camí Ignasià, que va de Loiola a Manresa, però que, al capdavall, és sobretot un camí interior. Com diu Xavier Melloni en el pròleg del darrer volum: «amb els seus poemes [l'autor] ens ha fet partícips de la seva geografia de l'ànima».

Erques Torres

El 'gust' arquitectònic

Si haguéssim de fer una llista dels *hits* de l'arquitectura manresana, conclouríem aviat que a l'edat mitjana tenim una de les grans obres de l'art català, que és la Seu, i també una obra rellevant d'enginyeria, com és la la Séquia. El gòtic és l'estil que identifica Manresa com una gran ciutat catalana del moment. Monumental. Avançat. Identitari. A Manresa no hi ha Renaixement. El Barroc es troba en un procés de reivindicació i és interessant reconèixer-lo per la seva vàlua històrica, antropològica i cultural. Però Manresa no va donar cap Bernini, ni cap Pedro de Mena o Alonso Cano. No dona en pintura cap Caravaggio. El barroc és un art que arriba a un nivell d'artesania i que a Catalunya només excel·leix en el camp de la música, amb autors clarament influents a Europa.

El Modernisme porta una nova fesomia a la ciutat, amb aportacions molt discretes. Els autors manresans disten molt de la qualitat d'un Domènech i Muntaner o d'un Puig i Cadafalch. I arribem a l'arquitectura contemporània. No vull comentar res al respecte, només fer una breu reflexió, que continuaré en un article proper. Les ciutats no les fan les pedres, sinó les persones. Però les pedres, i la seva estètica, en manifesten les voluntats, els anhels, el poder, les relacions, i el gust de la societat que en promou el bastiment. El *gust*, que en història de l'estètica és un concepte que neix amb la Il·lustració, és un prisma que se'ns imposa a l'hora d'analitzar el patrimoni que ens ha pervingut i les obres que actualment es porten a terme. El gust està per trencar-lo, diria l'avantguarda, fins que l'avantguarda esdevé un art *clàssic* i imposa un cert gust. El gust, al capdavall, lligat al cànon, defineix en un moment o altre la qualitat de les propostes. Comencin a pensar-hi: en el proper article concretaré la reflexió...

PS: Un atent lector em va adreçar una carta matisant la meua visió sobre la política de parcs i jardins de l'Ajuntament. Li agraeixo molt els matisos que aporta i les referències a la varietat d'arbres etc. Però malauradament, quan entro per qualsevol de les entrades de Manresa la visió és incontestable: una ciutat deixada, bruta, sense cura, sense cap mica de sensibilitat.

EL CUL DEL POU

NÚM. 296

L'ANY IGNASIÀ FA CAG...

Il·lustració: Maria Picassó

Traspassat l'equador de la commemoració dels 500 anys del pas de sant Ignasi per Manresa encara no és el moment de determinar el retorn real que ha tingut per a la ciutat. A banda de senyalitzacions, dignificacions i activitats diverses, esperem amatentment l'impacte, en euros, de l'any ignasià ja que, en els temps que vivim, les operacions d'imatge i autoafirmació del patrimoni passen més desapercebudes i, fins i tot, enerven el personal quan la inflació s'enfila pels núvols, costa arribar a final de més i l'Ajuntament no ha tingut més remei que iniciar un pla de xoc per pal·liar la degradació del centre històric.

Mentrestant, l'activitat de la comunitat de la Cova continua com en les darreres cinc centúries. Com si la ubicació de la cosa, a la dreta de la façana sud, fos la del veí que va a un altre ritme –no deixa de tenir la *clausura* monacal és clar–, aliè al dia a dia de la resta de *mortals*. Els motius rauen entre la mística de l'exercici espiritual i aquell enterboliment obscur de la llum d'espelma. Per això sobten notícies com la del brot de gastroenteritis que va afectar una quarantena llarga d'hostes. Un fet que gairebé passa inadvertit si no fos que l'administració va decidir examinar el cas com, d'altra banda, és preceptiu per a qualsevol establiment de pública concurrència on s'allotgin persones. L'aparició dels *exercicis intestinals* també té el seu vessant místic, oi?

EL DRET A L'AVORTAMENT

Ara ja fa cinc anyades
que persones assenyades,
pacifistes, no arrauxades,
amb set de ser alliberades
per les urnes cobejades
que teníem amagades,
vàrem viure unes jornades
dignes de ser recordades
com a pàgines nostrades,
escrites a garrotades
entre plors, crits i cantades.
No va ser un conte de fades.
Ho demostren prou les dades
de mil persones baldades,
les imatges registrades
i el dol de les fuetades
que duem al cor marcades
que no poden ser oblidades.
I si és cert que a vegades
els ocells fan cagarades
com quan el govern debades,
per tenir assegurades
les poltrones indicades,
va deixant arraconades
les grans qüestions pactades,
també és cert que a punyalades
van les coses molt mal dades.
Deixem-nos de collonades.
Refem les coordenades
i amb les veles desplegadas,
no fem cas de les tonades
de sirenes astorades,
afrotem les maltempsades
vers les platges enyorades,
sense enganys ni esgarrapades.
No malbaratem el somni,
que les faves són comptades.

—I a Manresa com teniu
la Mediterrània Fira?
—Saps que té vint-i-cinc anys
i que fa prou bona fila?
Ve a ser per als manresans
una bona medecina,
que amb tot el que està passant
com la guerra d'Ucraïna,
l'augment desfrenat dels preus,
del transport i l'energia...,
si ens ho prenem cantant
alegrem un xic la vida.
Diguem, doncs, que amb cants i balls
ens anem traient l'espina.
No et vulguis quedar assegut
al sofà ni a la cadira;
surt de casa i fes un volt
amb l'amic o bé amb l'amiga,
amb els pares, amb els fills,
amb el veí o la veïna
i veuràs com l'endemà
surt el sol com cada dia.

Per celebrar el dia d'Acció Global per un Avortament Legal i Segur, he visitat a una professional de la matèria. El seu nom és Angie Sica Riaños i té una *clínica* de la qual no vol fer publicitat per raons òbvies. Em rep al jardí de casa seva amb un aspirador a les mans. Sembla que la pluja ha deixat el terra ple de fulles i la Sica Riaños les aspira amb una precisió quirúrgica.

«Recordo perfectament l'octubre de 2021, quan el **Servei Català de la Salut** va anunciar que per fi la Fundació Althaia faria interrupcions voluntàries d'embaràs quirúrgiques (IVE). Amb les amigues ho vam celebrar molt fort, potser massa. Curiosament la notícia va tenir un efecte paradoxal a la meua colla, i bastantes amigues van quedar embarassades poc després. Malauradament, no per elles, van passar uns onze mesos fins que es van començar a practicar avortaments a Manresa amb l'opacitat habitual...». L'aspirador succeïa un grapat de fulles humides que tapaven un gripau cepat. Aquest salta espantat, però els reflexos de l'Angie Sica són letals i l'aparell xucla l'amfibi tot fent un rotet.

«...No sé per què sempre havia fantasiejat que quan això passés la

gent passejaria pel carrer amb por que li caigués un embrió o un fetus a sobre. Ho sé, era una ignorant, ja que això ja succeïa abans amb les tècniques farmacològiques, però mira. La qüestió, va ser anys després, quan les amigues i els amics ja tenien les criatures granadetes, que se'm va despertar l'esperit emprenedor. Com és que només es permet l'avortament fins a les 14 setmanes? I per què no fins als 15 o els 40 anys? És aleshores quan realment has tingut temps per reflexionar i veure que tot plegat ha sigut un error, que has creat un monstre i que vols fer marxa enrere». De nou, se sent el soroll de l'aparell succionant amb dificultat no un, sinó diversos gripaus. La cara de l'Angie no pot contenir la satisfacció.

«Si avortar és un dret, ho hauria de ser sempre. Però no, avortar un fill de 28 anys ho consideren un assassinat. T'ho pots creure? Doncs això va ser l'embrió de la meua *clínica*, on executem interrupcions voluntàries d'existències (IVE) a petició de mares i pares. Si busques 'Mai és tard per avortar' a la *deep web*, ens trobaràs». L'Angie Sica Riaños just acaba l'explicació a la porta del seu jardí, extreu la bossa recollectora de l'aspirador i me l'entrega: «A l'orgànica, si us plau». I dona per acabada la conversa amb un «*Hasta la vista, baby!*»

PERE ALIER, SONS I SILENCIS

Si sou dels que tot sovint passeu pel carrer Sobrerroca segur que el coneixereu, perquè hi ha viscut tota la vida: Pere Alíer i Vallès. Estadant principal de la casa Vallès –aquesta on s'està **El Pou de la gallina**– ell hi ocupa la planta noble. Ben bé 400 metres quadrats que sumen segles d'història local, aleshores que el carrer acollia els prohoms de la ciutat i entre el Joc de la Pilota i la Plaça Major s'arraigaven jutges i notaris, hisendats, tot gent d'upa com el seu besavi, Josep Vallès i Ferrer, alcalde i primer president de la Caixa de Manresa! El barri ha canviat molt, però al pis, entre cornucòpies i les mateixes cadires isabelines, el Pere hi fa vida amb la més gran naturalitat: hi ha viscut sempre i, segons que diu, no fa pas pensament d'anar-se'n. També li agrada molt el carrer, amb tot el tràfec que recorda des de xic, quan càndidament repartia estampetes de sant Ignasi, allà a l'oratori. Nascut el 1964, ell era el petit de tres germans i fins potser recordeu la botiga que els pares menaven al carrer d'en Guimerà. Articles de regal, tot de bon gust i delicat. Al Pere la botiga li agradava, però estudiar no tant, de manera que enllestida la primària va optar per l'electrònica a l'escola diocesana de Navàs. Cinc anys després i resolta la mili en quinze dies –d'alguna cosa havien de servir aquells peus cavuts!– el Pere inicia una trajectòria laboral que va des del muntatge d'ulleres al suport elèctric d'una fàbrica de gasses. Fins que, al capdavant, s'incorpora a un equip de manteniment d'ascensors. Amunt i avall, de dilluns a divendres i caps de setmana de guàrdia. «I que duri!», us amolla, perquè la feina és distreta i a ell ja li agrada anar d'un lloc a l'altre. Tampoc no és home de gaires paraules: busca l'avaría, la repara i

us ho deixa net i llest tan aviat com pot. Però al Pere allò que de debò li agrada és la música. Posar música, punxar discos, escoltar-la. Tota la música. «La mare prou hauria volgut que aprenguéssim instrument. Ella, que havia crescut a Barcelona, tenia la carrera de piano, feta al Liceu!». Ell no, però abans de dotze anys ja provava de fer el disc-jokei amb un parell de plats i els seus discos de vinil. Per això l'hauríeu de recordar: perquè el Pere és un melòman empedreït que s'ha passat la vida posant música des del silenci dels controls radiofònics. Mai ha xerrat pel micro. Però ha sortit a tots els crèdits finals de milers de programes, des de Ràdio Llamborda i després Ràdio Ciutat –aquí com a promotor directe!– i encara a Ona7, o Flash Ciutat, Ràdio Manresa... i fins fa ben poc a l'Style FM i a Style Clàssics. Quin tip de fer ràdio, sempre com a promotor o col·laborador! També va participar en l'experiència aquella que va ser Tele7, la primera televisió manresana. I a tot arreu hi ha fet amics que l'han acompanyat després. S'enorgulleix que, com tècnic de so voluntari, va col·laborar als primers castells de foc piromusicals, «amb la pirotècnia Igual, dúiem la música en diferents cassets!» o fins i tot al segon Correfoc, establint aquell cabdell infinit de la moscada o el tema darrer que és *vacances*, i que us acompanya la memòria de tots els finals de festa major! En acabat, el Pere us parlarà dels seus viatges, de la teca i de la bona amistat que el lliga al Josep Maria Oliva després de centenars de programes *Carregats de romanços*. Plegats n'han fetes de molt grosses, i de tots colors, però ell sempre en calla més que no en diu. I amb la mirada afable d'uns ulls si-són-no-són blau-verds, respira a fons i viu la vida a glopets, cada dia. Serenament.

UN ESPAI ÚNIC

D'entrada diries que es tracta de l'espai publicitari d'una agència immobiliària. Únic en el sentit de singular, especial, incomparable. Un espai únic sempre et fa sentir únic. Un pis en un bloc de cinc plantes i tres veïns per planta mai no podrà ser un espai únic. Un espai únic te l'imagines espaiós, lluminós, amb unes grans vistes, sense veïns que enredin, com flotant en l'aire. Si no, només seria un espai i prou. Podria ser també l'anunci d'una destinació de vacances reservada a persones úniques com tu. A les Illes Fèroe, per exemple, posseïdores d'un estatus únic com a país a part dins el regne de Dinamarca. Salou, en canvi, mai no serà un espai únic. Un espai únic compartit amb tanta gent mig nua torrant-se al sol deixa de ser un espai únic. O també es podria interpretar com l'eslògan d'una companyia aèria, si es miren els núvols de la imatge de fons. Un espai únic per on transiten centenars d'avións cada minut, i tu dins un d'ells, anant o tornant de Honolulu o qui sap si de més lluny, en un viatge aeroespacial al voltant d'un espai tan únic com és la terra. I és precisament a la terra, però del cementiri, on el tanatori anunciant t'ofereix un espai únic perquè hi passis l'eternitat quan el teu cor, que també és únic, es declari en fallida tècnica. Això si no dones el teu cos a la ciència o directament al contenidor gris, un únic espai on disposar-hi els bolquers, els plats trencats i les caques de gos.

PREUS IMBATIBLES

Aquest repàs mensual sempre ens ha proporcionat grans perles de la tafa-neria i la quotidianitat a peu de carrer. Aquest mes, precisament, començo l'inventari amb un cartell que un amable lector ha retratat al barri de Vall-daura. Concretament, en una botiga de mòbils on, pel que sembla, fan un "100 per cent de descompte" en la venda de telefonia. Bé, dic venda en el cas que s'hi porti a terme una transacció de diners per obtenir un terminal mòbil. Ara, si ens cenyim al que diu el rètol, només cal entrar, dir quin mòbil et fa peça i que te l'entreguin de franc. Si te'l posen en una bossa de plàstic, ja s'entén que et cobraran 15 o 20 cèntims, una ganga en qualsevol cas.

PORTAL-CARTELLERA

L'obertura al carrer de la redacció de la nostra revista també genera l'intercanvi d'impressions amb veïns i transeünts que hi circulen i, de retruc, algunes observacions i informacions sucoses que són carn de bugada. En aquest cas, va ser un veí qui ens va informar de l'ús incontrolat que es fa del l'antic portal de Sobrerroca com a cartellera. Tot plegat, val a dir-ho, és producte del desori i l'incivisme de la zona que envolta el patrimoni de brutícia, pintades sense solta ni volta i, com queda palès, encartellaments que menystenen un element del patrimoni de la ciutat medieval.

JUNYENT VERSUS ALOY

Va ser el qui s'anomena pare del fotoreportatge, el francès Henri Cartier-Bresson, qui va parlar de la captació de les imatges en l'*instant decisiu*. Sovint, la mateixa fotografia captada mig segon

El govern manresà defensa un augment d'impostos «moderat» d'1,7 milions

En un context d'inflació al 10% i amb el 100% d'increment del preu de l'energia, ERC i Junts aprovaran el pròxim ple un increment del 2,5% per a la majoria de tributs del 2023

abans o després té una connotació ben diferent. Llavors la semiòtica i la simbologia poden arribar a convertir-les en peces d'alt valor informatiu o directa-

ment en art. Podria molt ben ser, en la connotació més agosarada, el cas de la instantània que va publicar al diari *Regió7* el nostre company Francesc Galindo. La foto que reproduïm val més que mil paraules. En temps de desavinences entre partits independentistes, en la compareixença de premsa per parlar dels impostos municipals, la cara de Valentí Junyent en el moment en què l'amic Galindo va fer clic fot arribar a fer por. I, en primer terme, l'alcalde, Marc Aloy, podem arribar a pensar que s'encomana a l'Altíssim, com a mínim...

EMBOLIC DE METGES

El nostre alcalde, per cert, va ser protagonista d'un petit lapsus en l'acte de reconeixement a Òmnium Bages-Moiànes pels seus 50 anys d'història, que es va fer el dia 29 de setembre al saló de sessions de l'Ajuntament. Aloy va recordar la figura del primer president de la delegació a Manresa, Ramon Llatjós i Planas, de qui va dir que havia mort aquest any. Però el doctor Llatjós va morir l'any 2000 i probablement l'alcalde es va confondre amb un altre metge humanista, el doctor Carles Llussà, mort aquest abril passat, amb qui Llatjós va coincidir juntament amb la trentena de militants fundadors de Convergència Democràtica de Catalunya a la ciutat, partit amb el qual va ser elegit regidor a l'Ajuntament en la primera legislatura democràtica.

FAMÍLIA REUNIDA AL POU

La portada del mes de setembre d'aquesta revista mostrava una foto de família de la junta actual d'Òmnium

Bages-Moiànes, que aquest curs celebra els 50 anys, come comentàvem en el breu anterior, i una de les persones que hi figuraven és la periodista Montse Ayala Riu. Però es va donar la casualitat que, al costat, també hi sortia la persona entrevistada en profunditat, la ceramista Montserrat Riu, tieta de la Montse Ayala. Casualitat que la periodista es va encarregar de subratllar ben oportunament a les xarxes.

VIZCAINO, HOMENATJAT DISCRETAMENT

L'Auditori Plana de l'Om de Manresa va acollir el dia 30 de setembre una nova edició de l'acte institucional del Dia Internacional de les Persones Grans, durant el qual es va fer lliurament del 8è Premi del Consell Municipal de les Persones Grans, atorgat, a títol pòstum, a l'històric activista veïnal Joaquín Vizcaino Grima, que va morir el juliol passat a l'edat de 81 anys. Em diuen que el reconeixement, però, va ser una mica pobre. Ni tan sols van glosar-ne la trajectòria, més enllà del tòpic sindical i veïnal, ni van projectar la seva foto. Tot plegat una mica estrany. Nosaltres vam gaudir de la seva presència en la presentació ara fa un any de la revista dedicat a la lluita pels drets de la gent gran, com podeu veure a la imatge, i ens plau destacar-ho i recordar-lo també.

CLARET TORNA A LA INNOCENTADA

Dues dècades després que el nostre cap de redacció, Carles Claret, pugés a l'escenari del Conservatori, com podeu veure en la imatge de la portada de la nostra revista de gener del 2004, per encarnar l'Oleguer Bisbal creat per Manel Fontdevila per al *Pou* a la Innocentada de Manresa escrita per Joan Barbé, aquest any hi tornarà. En plena pandèmia, va assumir el repte d'escriure el text de la farsa *Manresa Experience*. Va repetir l'any passat amb *Iñigo, l'home rere el sant* i, de cara al gener del 2023 s'incorporarà a l'elenc d'*A bodes em convides*, que ha escrit a dues mans amb Agustí Franch i en la qual també interpretarà un personatge. Ja ho diuen, com més gran, més animal.

8. CONVENT DE SANTA CLARA, LA CREU DE LA CULLA.
SOLIA ANAR A VILADORDIS, PEL CAMÍ S'ASSEIA DAVANT DEL MONESTIR DE SANTA CLARA PER ESCOLTAR EL CANT DE LES MONGES, TOT SEGUINT EL CAMÍ RAL CAP A LA CREU DE LA CULLA.

25a Fira Mediterrània Manresa

Del 6 al 9
d'octubre
de 2022

Arrel & Arts
en viu

Celebrem 25 anys tornant al carrer
Celebra-ho amb nosaltres!

MÚSIQUES DEL MÓN · MÚSICA FOLK ·
ARTS ESCÈNIQUES · CULTURA POPULAR

71 propostes artístiques i moltes activitats més!

Aprofita els preus populars dels espectacles
de pagament · de 5 a 18 euros

+ info www.firamediterrania.cat | #FMediterrania

Organitza:

Amb el suport de:

tocats de LletRa

XVI Edició
Festival literari

Del 18 al 30 d'octubre de 2022

Acollits

ORGANITZA I COORDINA:

COL·LABOREN:

AMB EL SUPORT DE:

CELEBREM L'ANY:

